

لەئوم ریعانەووە بو تۆپزاوا

ئەو سایەق شوڤلەى بەشیک لە ئەنقالەکانى داپۆشى

عارف قوربانى

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

لەئوم ریعانەوہ بو تۆپزاوا

نەو سایەق شوڤلەى بەشیک لەئەنفالەکانى داپۆشى

عارف قوربانى

- ❖ ناوی كىتېب: لەنوم رىئانەنەوہ بۇ تۇپزاوا
- ❖ عارف قوربانى
- ❖ چاپ ۲۰۰۴ كەركوك
- ❖ پىتچىن: ئىدىرىس سەئىد
- ❖ بەرگ: شۆرش نەحمەد
- ❖ تىراژ: (1000) دانە
- ❖ چاپخانى: چاپخانىەو ئۇفسىتى تىشك
- ❖ ژمارەى سەاردن ژمارە (۱۳۳) سالى ۲۰۰۴ى وەزارەتى رۆشنىرى پىدراوہ
- ❖ لەچاپكراوہگانى: دەزگای ھەوال بۇ راگەيانندن و رۇژنامەوانى

پيشكەشە بە :

شىخ حسين شىخ كاكە جەمەدى ھەزاركانى

كەلەكەتتى ئەنفالدا خۇي و ۱۲ ئەندامى خىزانەكەي وەك ھەزاران ژن و منال و پىرو بەككەوتەي تىرى كوردستان لەگوندەكەي خۇياندا بەر ئەو كرده بەدنا : كەوتن.

ھەر دواي ھەوالى دەستگىر كوردنى ئەم پىاوە ئايىنى و كۆمەلەيە تىبە ناودارەي گەرمىيار بەشىك لەخزم و دۆست و ناسياوہ دەسترۇكانى خۇيان دەگەيەننە (عزەت دورى) و تىكاي لىدەكەن كە ھەولى ئازاد كوردنى بدات، عزەت دورىش بۇ يەكەمىن جار لەژيانىدا جورئەت دەكات تەكلىف لە (سەدام حسين) بكات كە ئەو پىاوجا كە ئازاد بكەن..

سەدام لەسەر داواي عزەت دورى بروسكەيەك ئاراستەي فەيلەقى يەك دەكات كە سەرگردايەتى قۇناغەكانى ئەنفال دەگرد كە شىخ حسين ئازاد بكەن.

كاتىك ئەم بروسكەيەي سەدام دەگاتە دەستى فەرماندەي فەيلەقى يەك ھەموو ئەنفالكراوەكانى گەرمىيان گواستراونەتەوہ (قۆرەتوو) كە كەمپى كۆگردنەوہي دەست بەسەر كراوہكانى كەلارو كفىرى و نەجول و بەشىك لەگوندەكانى گەرمىيان بوون..

(قائىد فەيلەق) خۇي دەچىتە قۆرتوو لەناو ئەو ھەزاران كەسەدا شىخ حسين دەدۆزنەوہو دەيھىننە لاي فەرماندەي فەيلەق و پىيى رادەگەيەنن كە تۆ لەسەر (فەرمانى سەرۆكى فەرماندە) ئازاد دەكرىت برۆ ژن و منالەكانت بەيئەو بۆ ھەر شوئىنك پىت خۆشە ئەتبەين.

شىخ حسين بەفەرماندەي فەيلەقى يەك دەلئىت: ئەي ئەم قەوم و قىلە جى لىدەكەن؟ وەلامى دەداتەوہ كەئەوانە حىجىزن.. شىخ حسين دەلئىت: منىش نامەوئى ئازادام بكەن.!

قائىد فەيلەق وەلامى دەداتەوہ (سەيدلرەئىس ئەمىرى كىردوہ كەدەبىت ئازادبكرىت) شىخ پىيان دەلئىت: سەدام ئەمىرى بۆ ئىوہ كىردوہ.. من ئەمىر بەخۆم دەكەم نامەوئى لەخزم و كەس و كارو ئەم خەلگەي گەرمىيان جىابكرىمەوہ.. شىخ حسين رازى نەبوو ئازادى بكەن، خۇي ھەر ۱۲ ئەندامەكەي خىزانى لەگەل گەرمىيانىەكانى تردا ئەنفالكران.

* ئوم ریعان: ناوی گوندیکه (۱۵) کیلۆمهتر لسانی (حهی) پاریزگای (کوتاهوه دووره، ئه و گوندهیه که "عهبدول حهسن موحان موراد" نیاید له دایکبووه.

* توپزاهه: گوندیکی گهورهی کوردستانه (۱۱) کیلۆمهتر کهوتۆته خۆرئاوای شاری کهرکوهه. له ئه نفالدا وه که کمپی کوکردنهوهی سه ره کی ئه نفال به کاربراهوه دواتر لهویوه ئه نفاله کان لهیه کتر جیاکراونه تهوه و دابه شکران به ره و شوینه نادیاره کان.. هه مان ئه و شوینهیه که ژماره یه ک له گه نجه ئه نفالکراوه کانی لی گولله بارانکراوه و هه ره له وی کران به ژیر خۆله وه، وه که له شایه تی (عهبدول حهسن موراد) دا ده رده که وی.

دەستپىك

ئىمە پىشىر ھەندى باسى ئەنقالان كىردوۋە كەم تا زۆرىك و بەپىي توانا و ئىمكان و ئەومىندەى بوارى كارمان بۇ رەحسابى، ھەندى دىۋوى شاراۋى ئەنقالان خىستۆتە رۋو، بەندە پىرۆزەى كىتپىكى چىز بەرگىم ھەبوو لەسەر ئەنقال و تۆماركىردنى دىۋوى ناۋەۋەى ئەنقال لە زمانى شاپەتھالەكانەۋە و تائىستا لە سى بەرگىان دا قوربانىانى ئەنقال ئەۋانەى خۇيان بەر ئەنقال كەۋتوون و بەرپىككەۋت لەو سەفەرى مەرگە گەراۋنەتەۋە تۆمارم كىردوون و بەرگى چۈرەمى ئەو پىرۆزەيەم ھىشتەۋە بۇ دۋاى روخاندنى (سەدام) تا ئەم بەرگەيان تەرخان بكەم بۇ دىۋوۋەكەى تىرى ئەنقال و ھەۋلەدەم پىچەۋانەى سى بەرگەكەى تىرى (شاپەتھالەكانى ئەنقال) ئەمجارە لە جىياتى قوربانىانى ئەنقال، (جەلادەكان) خۇيان بدوئىنم، ئەۋانەى دەستيان لە ئەنقال دا ھەبوۋەو خۇيان بەشدارى راستەۋخۇى ئەو پىرۆسەى كورد قىرانە بوون... ئەمەم ۋەك پىرۆزەى كارى داھاتووم لاي خۆم بەرنامە رىز كىردىۋو جەند جارىكىش لاي دۆست و ھاۋرپىيانم ئەم مەسەلەيەم دركاندوۋە ... ھەر بۆيە لە دۋاى پىرۆسەى ئازادى عىراق دا پاش ئەۋەى سەدام و رزىمەكەى تەخت و تاراجيان ويران بوو كەۋتەم ھەۋلەدان بۇ دەست پى كىردنى ئەم پىرۆزەيەۋ سوپاسى ئەو ئازىزانەش دەكەم كە لە ھەر شوپىن زانىارىيەكىان بەردەست كەۋتپى ناگادارىيان كىردووم كە ئەم دىدارەى ئىستا لە بەردەستدايە بەرھەمى جۆرىك لەو ھالەتەنەيە.. گەرچى ئىستاش نازانم و نەمپىرسى ئەم كابرەيە چۆن گەپشە بەرپىز

د. بەرھەم سەرۆكى حكومتى ھەرىمى كوردستان وكى بىردى.. بەلام
 من لە رىگەى ئەوئوئە ناگاداربووم كە كەسىك بەناوى (عبدالحسن
 موھان مراد) لەسەردەمى ئەنفال دا لە (جىھازى ئەمنى خاس) كارى
 كىردوو لەگەل (عەلى ھەسەن مەجىد) دا بووو دەستى لە
 ئەنفالدايەو خۆى چالى بۇ ئەنفالەكان ھەلگەندوبە و خۆلى كىردوو
 بەسەريان دا و ئىستا نامەدەيە ئەو شاپەتىيە بدات تەنانت لە دادگای
 نىو دەولەتیش بىت.. كە ئەمە بۇ كورد گىرنگىيەكى زۆرى ھەبوو..
 گەرچى ئەنفال كارەساتىك نىيە كەس بتوانى بىشارىتەو بەلام
 شاپەتى عەرەبىكى سەر بە ئەمنى خاس بۇ قەزىي ئەنفال زۆر
 بىويست و گىرنگ بوو.. ھەروا دەرۆژىك بۇ دوو ھەفتە ئەبوو كە
 رۆژىمى بەعس روخابوو شەويك براى رۆژنامەنووسم ستران عبدالله
 تەلەفونى بۇ كىردم ووتى چاوەرپم بە من دىم و پىكەو دەروين بۇ
 كەركوك كارىكى گىرنگ ھەيە باسى دەگەين كە پىمان سپىدراوھ.
 رۆژى دواتر لە چەمچەمال چاوەروان بووم لەو شوين و كاتەى
 لەسەرى رىك كەوتبووين (ستران عبدالله و عبدالباسط) راوئىزكارى
 ياسايى ئەنجومەنى و مزىران ھاتن .. بەسەيارەكەى ئەوان پىكەو
 بەرەو كەركوك بەرپىكەوتىن .. لەرپىگە ستران عبدالله ووتى: دكتور
 بەرھەم سەرۆكى حكومت بۇ بەدواداچوونى راستى و دروستى ئەو
 باسە لىژنەيەكى پىكەيتاوە لەلايەك بۇ لىكۆلىنەو و لەلايەكى تىرش
 بۇ بەدواداچوون و تۆماركىردنى زانىارىيەكان و ئامۆزگارىشى ئەوئوئو
 كە دەبى ئەم كارە زۆر بەنەينى بەرپۆھجىيت، لەلايەك بۇ پاراستنى
 گيانى شاپەتھالەكە تالەدادگای نىو دەولەتى دا لەپىش چاوى راى گشتى
 و دونيا و بەتايبەت جىھانى عەرەبى راستىيەكان بگىرپتەوئو

له لایه کیش له ترسی نه وهی که بلا و بیته وه که گوری به کومه لی
 نه نفاله کانمان دوزیوه ته وه نه وه کهس و کارو پاشماوه کانی نه نفال
 هه لی دده نه وه و زانیاریه کانیس و نیسک و پروسکه کانیس ده شیویت
 .. بویه ده بی زور به ووردی و به نهی نی نه م کاره نه انجام بدریت ..
 لیژنه کهش بریتی بو وه له عبدالباسط راویژکاری یاسای نه نجومه نی
 وه زیران و ستران عبدالله به ریوه به ری گشتی په یوه نندیه کان و
 راگه یاندنی نه نجومه نی وه زیران و عارف قوریانی هه ر نه و روزه
 ده ستمان به کاره کان کرد له مؤزه خانه (مه تحه ف) ی که رکوک چاومان
 به عبدالحسن موحان موراد کهوت که کابرایه کی ره شتاله ی به خو بو و ،
 جامانایه کی سوری کرد بو وه سه ر سیمایه کی عه ره بیانه ی پیوه دیار بو و
 .. له ژوریکي بچوکی (۲x۴) دا دیداریکی وردمان له گه لدا ساز کرد جگه
 له م لیژنه سیکه سیه ی نی مه (وه ستا حسن) ی ناسایشی سلیمانی له وی
 بو و . به وه دا شتی تیگه یشتین که ره نگه له ریگه ی نه مه وه نه م (عه ره به
 نه نفالچیه) گه یه نرایته سه روکی حکومت .. زیاتر له دوو بو سی
 سه عات له وی دانیشتین و دواتر جووینه نه شوینانه ی که ۱۵ سال
 له مه و به ره له شه ویکی مانگی نابدا نه م کابرا عه ره به به شو فل برا و
 خوشکه کانمانی دا پو شیه وه .. دوا ی نه وه ی ده ستیشانی شوینه کانی کرد
 گه پراینه وه بو سبه ی به (حه فاره) یه که وه جووین خویمان خسته سه ر
 حه فاره که تاوینه ی بگرین که چون کاتی خو ی چالی کرد و وه دای
 پو شسیون نه وه ی سه یر بو و به لامه وه وه هه ر له وی دا برپارم دا که
 له کاتیکی گونجاودا زوری له سه ر بنوسم نه وه بو و که نه م کابرایه وه ک
 نه وه ی هیچ رووی نه دابی زور به ناسایی جووه سه ر (حه فاره که) و چالی
 ده کرد که من فه ناعه تم و ابو و نه توانی لی بیخوری ت و یه که یه که لاشه ی

ئەو ۋن و منالانە بىتە بەرچاۋى ۋەيىچ نا گلەيى لى بىكەن كە لاشەكانى
 شيۋاندوون .. بەلام ئەو شعورەم لى نەبىنى ... بۇيە زياتر لەو پۇزەۋە
 رقىكى پەنگ خواردووم نەك لەخۇي تەنانەت لەنەتەۋەگەشى ھەيە!!
 ئىمە پىنج پۇز بە ۲ ھەفارەۋە لەۋى خەرىك بوۋىن و ھەموومان
 بىرپارمان ئەۋەبوو كە ھەبەر ئەو ھۆكارانەى سەرەۋە ئەمە رانەگەيەنن
 و بلاۋى نەكەينەۋە . ھەرچەندە زۆربەشى بەكامىراى قىدىۋ
 تۆماركراۋەم زۆر وئىنەى فۇتۇگرافىش گىراۋە كە جىاواز لەۋەى من
 كامىراى خۇم پى بوو ھەر سى براى وئىنەگر (ھانا قاسم و تەھا لەتيف
 و حمە على) ئەو شەرھەيان پىپراۋە بەشدارى تىمەگەمان بوون
 لەكاتى كارەگەماندا و لەشۋىنى ناشتنى ئەنقالەكاندا دووجار تىمى
 پۇژنامەنووس و راگەيانندن ھاتنە سەرمان كەيەكيان بيانى و ئەۋى
 تريان تەلەفزيۇنىكى كوردى بوو بەلام لەھىچ كامياندا رىگەمان نەدا
 وئىنەى بگرن و دىدارى لەگەل ساز بىكەن .. خۇشمان دواتر ئەو دىدار و
 چاۋپىكەۋتەننەى كردبوومان بلاۋمان نەكربۇۋە ۋەك ئىلتزامىكى
 ئەخلاقى بەپىشەگەمان ولەھەمان كات دا بەھەست كردن بەۋەى كە
 بەرژەۋەندى بالى مىللەت ۋادەخۋازى ئەو كارە بەو شيۋەيە بەرپۇۋە
 بچىت تا كاتى خۇي دىت و ئەۋكات راگەياندى دۇنيای بۇ بانگھىشت
 بىكەين.. بەلام جىى داخە.. ..

 ..

ۋا لە ناچارىدا ئەو دىدار و چاۋپىكەۋتەننە بلاۋ دەكەمەۋە كە لە
 سى دانىشتن و چاۋپىكەۋتنى جىاۋازدا ئەم بەرھەمەى لىكەۋتەۋە ...

* گهر سهره نا ناوی خوئمان پی بلی تی .. ؟

- نارم عبدالحسن موحان موراده.

* له دایک بووی چ سائیکی .. ؟

- سالی ۱۹۶۱.

* له کوی له دایک بووی ؟

- پاریزگای کوت.

* مه به ست له پاریزگای کوت ناوشاره گه یه ؟

- نه خیر له گوندی (نوم ریعان) ای نزیك قهزای (حی) که سر به پاریزگای

کوت لهوی له دایک بووم.

* گونده گه تان چند له قهزای (حی) یه و دوور بوو ؟

- نزیکی ۱۵ کم.

* باوکت چ گاره بوو ؟

- باوکت جووتیار بوو .. خه ربکی کاری کشتوکالی و مهرداری بووه.

* خوینده واری هه بوو ؟

- من .. !

* نا ، باوکت ؟

- نه خیر.

* وه ک بویان گیرایته وه، یان خوئ به بیرت بیت گوزه رانی ئه و کاته ی

مائه وه تان چوئن بووه .. ؟

- ژبانیکی ناساییمان هه بووه.

* چند سهر خیزان بوون .. ؟

- دوو براو چوار خوشك بووین، دایکم و باوکم، ههشت سمر خیزان بووین.

*** گونده گه نان قوتابخانه ی تیا بوو؟**

- به لئی ..

*** چویته بهر خویندن؟**

- به لئی ..

*** ئه ی براكهت و خوشگه گانت؟**

- نه خیر نهوان نه یاغوریندوه ...

*** بو ..؟!**

- مالمان له لادئ بوو خهریکی کاری جووتیاری و مهرداری بوینه .. له لادئشدا کهژیانت له سمر کشتو کال و مهرداری بوو منال بولای نازل و سمر دهغل و دان پیویسته زیاتر له قوتابخانه!!

*** ئه ی تو چوون خراویته بهر خویندن..؟**

- من نازام، نهوه یان باوکم وای کردوه . من منال بووم کاتئ ههستم کردوو خووم ناسی بهوه له قوتابخانه بووم .. رهنگه براو خوشگه کانیشم ههزیان له قوتابخانه کردبئ و باوکم نهینابیتنه قوتابخانه .. یان منیش به حمزی خووم بوایه رهنگه حمزم لی نه بووبئ ، نهوه یان باوکم لی بهر برسه نهک من ..

*** گونده گه نان تهنها قوتابخانه ی سه ره تایی تیا بووه یا خوود ناوه ندیش.؟**

- نا ، تهنها تا پوئی سی سی سه ره تایی تیا بووه. ناوه ندی چی!

*** کهواته تو قا پوکی سی سی سه ره تایت خویندوه..؟**

- نه خیر من دوا ی نهوه ی پوئی سی سی سه ره تاییم تهواو کرد له گونده که ی خوومان (نوم ریعان) پاشان چومه قهزای (حه ی) شه شی سه ره تاییم خویندوو دواتر ناوه ندیش تا پوئی سی سی سه ره تایت (حه ی) خویند به لام له پوئی سی

راسب بووم نیت وازم له خویندن هینا .. چونکه هاتوچوم ده کرد مهسره فی
خویندنم قورس بوو که راسب بووم تاقه تی خویندنم نه ماو بریارمدا که نیت بیر
له نیشیک بکه مموه زیانم دابین بکات ..

* ئی چی کاریکت کرد بو باشکردنی گوزهرانت ..؟

- له دایره ی جنسیه و سه فمر بووم به پولیس ..

* که ی دامه زرای ..؟

- له روژی ۳۰/۳/۱۹۷۸ به کهم روژی دامه زراندن و دهست به کاربووم

بوو.

* له چی جیگایه ک ..؟

- نالیم دایره ی جنسیه و سه فمر ..

* مه بهستم له شوینی دایره که یه .. له فهزای هی یان جیگایه کی تر ..!؟

- له پاریزگی کوت.

* موچه ی مانگانه ت چند بوو که پی ی دامه زرای ..؟

- موچه کهم ۵۳ دینار بوو .

* ئی دوی ئه وه ی که دامه زرای وده وامت کرد ..؟

- چوار مانگ له کوت مامه وه وواتر گواسترامه وه بو بهرینه بهرایه تی

گشتی جنسیه و سه فمر له به غدای پایتهخت ...

* بووره من ده بوو پیشتر ئه و پرسیاره م بگردایه ، به پی ی میژووی

سالی له دایک بوونت که ئه لی ی له ۱۹۶۱ له دایک بووم و له گه ل ئه و میژووه ی

دامه زراوی به پولیس له سالی ۱۹۷۸ .. تو ئه و کاته ته مهنت ۱۷ سالن بووه

چون وه رگیراوی یاخود چون دایانمه زرانده ووی له کاتیگدا ته مهنت خوار ۱۸

سالن بووه ..؟

- من تهتموع بووم نمو کاته خه لکیان به تهتموع وهرده گرت تهمنه نی
هرچه ندیک برایا

- تاگی له بهغدا مایتهوه ..؟

- چند جار نیک گواستراومه تهوهو گهرنراومه تهوه بو بهغدا، بهلام تاسالی
۱۹۸۰ لمو بهرتوه بهرایه تیسه بووم لهسالی ۱۹۸۰ بو پتوه بهرایه تیسه که کرا
بهسی بهش، بهشیکی بوو به (ثیقامهت موخابهرات) بو بیگانه کان هر
له بهغدا بوو .. بهشیکی بوو به (جهوازات) کهمن بهر نمو بهشهیان کهوم و
گواستراومه بو مدیره تیسه نممن له عمر عمر بهشی جهوازات .. بهشی
سییه همیشه بهرتوه بهرتتی ره گهزنامهو باری کهسیتی .

* لهسهر داوای خوگان خرانه سهر بهشهکان ؟

- نهخیر ناری هر کهسیتک له کوی دهرچوایا ده بی بچی لهوی دعوام بکهی
یان بو هر شارنیک بیان گواستایه تهوه ده بی بچی ..

* کهواتا تو له کهیهوه تیکه له ده زگای (نهن) بووی ..؟

- لهسالی ۱۹۸۰ که نهقل کرام بو نهنی عمر عمر ..

* چی کارکیان بی سپاردی له نهنی عمر عمر ..؟

- بووم بهسایهق .

* سایهقی سه یاره ی شهخی مودیر یان دایره ؟

- نا ، من سایهقی سه یاره ی گوره بووم .

* مه بهستت چی یه له سه یاره ی گوره ..؟!

- گلابو شوقل و حه فاره ..!

* ده زگای نهن گلابو شوقل و حه فاره ی بوچی بووه، واتو شوقیری

بووی ؟

- ههمو جوړه سه یاره یه کیان هده بووه بو کاری تایهت به کاربان دهینا .

* کاری تایهت وه گو چی .. گهر زیاتر بوم روون بگهته وه ..؟

- بهرپرسه گهره کانی ئەمن ههموویان (مەزره‌عیان) هه‌بوو له‌مەزره‌ه‌کاندا کاریان پێده‌کرد ..

* قیده‌گه‌م به‌رپرسه‌کانی ئەمن سو‌دیان له‌که‌ل و په‌که‌کانی فه‌رمانگه‌کان بینه‌وه بو‌ به‌رژه‌وه‌ندی خو‌یان به‌لام ئەو به‌رێ . به‌ریتی و فه‌رمانگانه‌ی ئەمن چی کاریان به‌ه‌فاره‌و شو‌فل بوو .. یان سه‌رکردایه‌تی وه‌ولت بو‌چی بو‌ی دابین کردبوون ئایا ته‌نها بو‌ئه‌وه‌ی به‌رپرسه‌کان له‌مەزره‌ه‌کانی‌اندا سوودی لی وه‌رگرن . یان له‌ئەمن کاریکیان به‌و شو‌فل و ه‌فاران‌ه‌ه‌بوو له‌پال ئەو کاره‌وه‌ بو‌کاری شه‌خسی به‌رپرسه‌کانیش به‌کار ده‌برا ..!؟

- که‌من نه‌قل‌کرامه‌ ئه‌وی ئەو ئالیه‌تانه‌ی تیا‌بو دواتریش بو‌ ه‌مرشوتی نه‌قل کراییم له‌ده‌زگاکانی ئەمن هه‌م‌روی ه‌مر هه‌یان بوو ئیتر نازانم بو‌چی هه‌یان بووه‌ یان چۆن بو‌یان دابین‌کراوه‌.

* هه‌یج گات ئەو پرسیاره‌ت نه‌کردوه‌ به‌تایه‌ت که‌سه‌ره‌تا چوو‌ته‌ ئه‌وی نه‌ت پرسی ئەو ئالیان‌ه‌تان بو‌چی به‌؟

- نه‌به‌خوا نه‌پرسی.

* ئە‌ی که‌ دواتر بو‌وی به‌سایه‌قی و خو‌ت کارت پێده‌کردن بو‌ت روون نه‌بووه‌وه ئەمن بو‌چی به‌کاریان ده‌هینی ..؟

- ئە‌ی نه‌موت بو‌ مەزره‌عه‌ی به‌رپرسه‌کان ..؟

* تۆ ئەو ماوه‌ زۆره‌ی کارت له‌سه‌ر کردوه‌ له‌ده‌زگایه‌کی تایه‌تی وه‌ک ئەمن دا خو‌مان ده‌زانین ئەمن له‌ عی‌راق دا چۆن بووه‌، چۆن ته‌نها بو‌ مەزره‌عه‌ به‌کارهاتوه‌ ، گهر وابوایا ده‌توانرا سوود له‌ ئالیاتی ریگاو بان (ئیشغال) وه‌رگرن بو‌ مەزره‌ه‌کانیان یان سوید له‌ وه‌زاره‌تی زراعه‌ وه‌رگرن

ج پښت بووه به ناوې نه منه وه نه و نالياتانه دابن بگريټ و تنها بو
مه زره عې موديري نه منه کان بيت ..؟

- نا، تنها بو نه وه نه بووه به تايه تي... ناليه ته کان مولكي ده زگاي نه من
بورن نيش و كاري ده زگاي نه منيان پي ده كړو نيش و كاري مه زره عې
به پر سه كاش ..

* ئي، نيش مه به ست نه وه به نيش و كاره گاني ده زگاي نه من چي بوون
كه به شوفل و حه فاره نه نجام ده درا ..؟

- بو نمونه نارحوشه ي دايره كه يان ته خت بگردا يا خود ريگاي دايره يان
دروست بگردا به يا خود چا كړدني به شوفل و حه فاره ي خويان نه يان كړد بو
نه وان يان بو ..

* هه ست نه كه م خريگه له به كتر ي تي بگه ين ، چي تويان پي
ده كړد ..؟

- هه ر نيشيكيان هه بووا به پي رستي به شوفل و حه فاره بووا به ..!

* ناخر وه كو چي .. گه ر نمونه ي زياترم به دي تي ..؟

- بو نمونه له ناو حوشه ي دايره زينداني ژير زه وييان دروست نه كړد
به حه فاره و شوفلي خويان نه يان كړد تا به نه يني بيت چونكه نه گه ر شوفل و
حه فاره و گه لا به ي دهره ويان به ينا ي نه يني دروست كړد نه كه ي نه چوه دهره وه و
ناشكرا نه بوو .

* تو هيج جاريك نه و كاره يان پي كړدوي له ناو بينايه ي ده زگاي
نه مندا چالت پي كنه و بوژير زه وي يا خود زينداني تايه ت؟!

- من تنها سايه ق نه بووم تا نه و كاره به تنه نها به من بگه ن .. هه ر
به ربه رتيه ك له گه ل ناليه ته كان چه ندين شوفيري هه بوو ، رهنگه كه من
نيجازه بووم شوفيره كاني تر كړد بيتيان ..

* حالتەکان ئاسایە گەر هەرچی زیندانی ئەم وولاتە هیه تو دروستت کردبى .. توکەسیکی تەنها جیسه جیکردنت لەسەر بووه بریارەکان لەسەرۆی تووهو لەشوینى ترهوه دراو ..؟

- بەلى زور جار لەناو دایرەکان و لەدەرەهەى شارەکان و لەناو سەربازگەکانیش دا چالیان پیمان کردووہ کردویانە بەزیندانی تایبەت و خەلکیان تیا بەند کردووہ ..

* چى تریان بەو حەفەرەو شوڤلانه دەکرد..؟
- هەر ئەر شتانهی کەرم .

* ئیمە هەموومان لەعیراڤدا ژباوین و زەبرو زەنگ و درندەى رژیمی بەعسمان بەچاوی خومان بینووہ بەتایبەتیش ئیستا لەدواى رووخانى رژیم دا زور نەینی ئاشکرا دەبن .. دەزانین بەهەزاران گوری بەگومەلى هەبووه .. هەزاران مروڤى بى گوناهى کردووہ بەزیر خولەوه یان زور کەسى ئێعدام کردووہ نەرمەکەى نەداوه تەوه کەس و کارى و لەچالى ناوه . رژیم هەموو ئەمانەى کردووہ و هەموو لایەك ئەمە ئەزانى بەلام گرنگە کەسیك خوی شایەتخالى ئەنجام دانى تاوانەکان بیت و پەردەیان لەسەر لابدات .. دلنیا بە ئەوه کاریکی مروڤایەتى گەورەیه تودەیکەیت .. بو وێژدانى خوت باشه بو دواوژت لای خواش چاکەبەکی گەورەت بو تومار دەگرت کە بى بیچ و پەنا هەرچی بەک بیستووته یان دەیزانى بیگیریتەوه تا تومارى بکەین .. ئەوانەى تو دەبیلی هەموویان حەقیقەتن بەواقیعی روویان داوه بەلام رووداویک لەخەلکی شاراوهیه تودى ئەوهى رووی داوه ئەیگیریتەوه من داوات لى ناکم شینک بلیى کە رووی نەدابی، تەنها ئەوانەم لیت دەوى کە روویان داوه و تپەربوون و ئیمە ئاگامان لە وورده کاری بەکانى نى ..؟!

- ئى وايه، نەم رژیبه زالم بوو زور شتی کردووه.. زور خەلکی کوشتووه .. زور خەلکی نیعدام کردووه لەدوای ئەوێ که کوشتونی بەحەفاره قەبری کردووه لاشەکانیان تی کردووه .. ئەوێ نیمه کردوومانە چاکەمان کردووه گەر لاشەى مردوومان داپوشی بیت .. خواش ئەوێ پى خوش بووه کە لاشەکانمان ئاردیتمهه ، خومن نەمکوشتووه من لاشەم داپوشیوه..

* منیش پیم ووتی تو ئەگیکى سەرشانى خوتت بەجى هیناوه .. ئیستاش چاکەیهکی گهوره دهکهیت ئەو ئەرکانەى پیت سپیردراون بیانگیرهوه .. که رهنگه زور شت ههبی تهنه لهنیوان ئیوهو خوادا بیت و کهسى تر نهیزانی
؟!..

- راسته ، جارى وابووه نەم حکومهته زالمه خەلکانیکی کوشتووه و لاشەکی لەشوبینیکدا فری داوه که دواتر نیمه دامان پوشیوه مهگەر تهنه خوازانى ئه شوینه کوییه ، رهنگه کهس و کاریشى همر چاوهری بن!!
* کهواته ئیستا ته ئیدم دهکهیت که ده لیم به ئاشکراگردنی ئەو نهینیانه چاکه دهکهیت..?
- بەلى ، بەلى..!

* چەند سال لەعەر عەر مایتهوه ..?
- دوو سال وچەند مانگیك بوو...
* لهو ماوهیهدا که لهعەر عەر بووی چی حالهتیکی کوشتن یا شاردهنوهی لاشەى کوژراوت یینی ..?
- هیچ .

* چون .. بهمانا لهو ماوهیهدا دهزگای ئەمن لهعەر عەر کهسیان نهکوشت
?!..

- کاکه ئەمن ئەوه‌نەبوو خەلك بگريست و کويان بکاتەوه و بپانکوزی ..
ئيشی ئەمن مراقبە کردنی خەلك و کوکردنەوهی معلومات بوو گەر کەسيك
معلومات لەسەری هەبوايا کە بەجوريك ئيش دەکات لەبەرژۆه‌وندی دەسەلات
نێرە دەستگير دەکراو تەعزيب ئەدرا تاماوەيسەك لەبنکەکان ئەمايسەوه گەر
ئيعترافی بکردايە ئەيان نارد بو سەرو ترو. حوکم ئەدرا بەزیندان يان ئيعدام
گەر ئيعترافيشی نەکردايە ئەياننارد بو مديره‌تی ئەمنی عامە لە بەغدا بو
ليکولينەوهی زیاتر ..

- **کەواوە لەوی حالەتی گوشتن و ئيعدام کردنت فەينی ..؟**

- ئيعدام لەوی تەنفيز نەدەکرا مەگەر کەسيك لەژير تەعزيب دا مرديبی ..
نا نەبووه .. ئەوه زیاتر لە ئەمنی عامەدا هەبووه و بەتایبەت لەسەلەکانی
کوتایی شەری ئيران عيراق دا ئەو کاتەي من لەعەر عمر بووم سەرەتاکانی
شەر بوو.

* **ئەي دواي ئەوهی لەعەر عەر گواستزایته‌وه بو کويان ناردی ..؟**

- لەو ماوەیەي کە لە عەر عمر بووم چەند جاريك بو دەورات ئەياناردم بسو
عامە لە بەغدا ..

* **دەورەي چي ..؟**

- سياقه .

* **دنيايم ..؟!**

- کاکە من لەترسی خوا هاتووم و لەبەر خاتری خواو لەهەمان کاتدا
ئەوهی من دەیکەم ئینسانییەتە بویە هاتووم، درو بو کەس ناکەم ، بو درو
بکەم من پیت ئەليم ئيشی من سایه‌قی بووه لە ئەمن!؟
- ببوره ، دینەوه سەر ئەوهی کە لەعەر عەر گەرانديتیا نەوه ..؟!

- گهراند میانمه بو نوسینگی جوازات له ئه‌نبار و دواتر بو ئه‌منی عامه له‌به‌غدا که ئه‌موکات (عه‌لی حسن مه‌جید) مودیروو تاکو سالی ٨٤،٨٣ دواتر گواسترامه‌وه بو ئه‌منی (کوټ) تاکو روزی ١٧/٨/١٩٨٨.

*** که‌ی خیزانت پیکه‌وه ناوه ..؟**

- که گهراند میانمه بو ئه‌منی عامه له به‌غدا .. ماوه‌ی چهند مانگیک له‌وی بووم هه‌ستم کرد له‌به‌غدا ده‌توانم بژیم و خیزان پیکه‌وه بنیم ، ژنم هینا له‌روزی ١٥/٣/١٩٨٣ بوو که ناهه‌نگی بووک گواستنه‌وه‌م ریکخست .

*** پیشتر ئه‌و که‌سه‌ت ده‌ناسی که بووه هاوسه‌ری زیانت یاخود له‌و ماوه که‌مه‌ی له به‌غدا بووی ئاشنای بوویت و ئه‌لقه‌ی هاوسه‌ریتیتان گوریه‌وه ..؟**

- کچی مامی خوم بوو به‌لام پیشتر نه بینیبووم و نه ده‌مناسی ..

- که کچه مامی خوت بوو بوچی وا له‌یه‌کتر دابرابوون قانه‌یناسی ..؟

- مامم کاتی خوی له‌به‌غدا ژنی هینابوو که‌وتبووه به‌غداوه وئیمه‌ش له (ئوم ریعان) بووین ئه‌و کات دونیا وه‌ک ئیستا نه‌بوو هاتو چو کردن که‌م بوو که یه‌کی بو شوینیکی دوور باری ده‌کرد ئیتر به‌زه‌جه‌ت ئه‌یتوانی هاتوچوی ناو که‌س و کاری بکات .. مامم هه‌ر زوو به‌و شیویه له‌بارکم دابرابوو ئیمه کاتیکی مالی مامان دوزیمه له‌میزبوو مامم کوچی کردبوو .. کاتی که مردبوو دوومندالی له‌پاش خوی به‌جی مابوو ئه‌وانیش گه‌وره بووبون و شریان کردبوو .. من کاتی به‌وه‌م زانی کچه مامه‌که‌م له پیاویکی تر ٦ منالی هه‌بوو .. میرده‌که‌ی ته‌لاقی دا له‌یه‌کتر جیا‌بونه‌وه ئه‌و کات من ماره‌م کرد ..

*** که‌واته به‌ر له‌وه‌ی بیته هاوسه‌ری تو، پیشتر شووی کردبووه که‌سیکی**

ترو خاوه‌نی ٦ منال بوو ..؟

- به‌لی ٦ منالی هه‌بوو ..

*** تو ئیستا خاوه‌ن چهند منالی ..؟**

- شەش منال.

* گەواتە شەش منالی لەمیردەگە ی تری هەبوو شەش منالیش لەتۆ؟!

- بەلی..

* ئەگەری بەبەیی سال و رەگەز ناوێگانیان بلی ی .. مەبەستم منالەکانی

خۆتە؟

- بو نا ..؟ چوار کورو دوو کچم هەیه یەکەمیان کچە ناوی (ئیقان) هە
لەسالی ۱۹۸۴ لەدایک بوو دووهم جار لەدوای ئیقان دوومندالمان پیکمەو
بوو کوریک و کچیک (ئەحمەد و سوزان) لەسالی ۱۹۸۵ لەدایک بوون سەلام
لەسالی ۱۹۸۶ و موعتەز لەسالی ۱۹۸۷ و پیش مانگی ۳ سالی ۱۹۸۸
کوریکێ ترم بوو ناوی (حەیدەر) هە ئێو بچوکتەرییانە..

* ناوی دووان لەمنداڵەکانت کوردین (ئیقان و سوزان) چون ئێو ناوێ

کوردیەت لێناو ..؟!

- من برادەرم هەبوو کورد بوون ئێم ناوانە ئێو برادەرە کوردانەم پێیان
ووتم .

* منالەکانت خستوتە بەرخویندن ..؟

- بەلی هەموویانم سەرەتا خستوتە قوتابخانە بەلام خویندنیان تەواو
نەکردوو..

* بو دەرفەتی ئەوەت بو نەرەخساندوون کە خویندن تەواو بکەن ..؟

- کچەکاتم سەرەتاییان تەواو کردوو پاشان دەرچوون . کورەکانیش
(احمەد) سەرەتایی تەواو کردوو پاشان وازی هینا .. ئیستاش (موعتەز)
لەپولی یەکەمی ناوەندی یەو حەیدەریش شەشی سەرەتایی بەلام نازانم
ئەوانیش ئەتوانن خویندن تەواو بکەن یان وەك براو خوشکەکانیان دەبی واز
بەینن ..

*** ئەتوانى ھوگارى وازھىنايانم پى بلىى..؟**

- لەبەر كەمدەرامەتى بوو ، ژيان قورسە لىرە .. ئەو مووچەيەى من وەرم گرتووھ ھەر بايى ئەوھبوو پى بى بىژىن ژيانىكى ساكار نەمتوانىبوو مەسرهفى ئەو منالانە بگەم بو قوتابخانە .. احمدى كورم كەوازى ھىناوھ لەبەر ئەوھ بووھ ئىستا پىلاو بوياخ دەكات وا دووسالّ زياترە ئەوھ كاريەتى ..

*** ببورە ، ھەست دەكەم كەباسى تايەتمەندىيەگانى خىزانەكەت دەكەى خەرىگە برىندارت دەكەم ، لەبەر ئەوھ لەو باسە بگەرى .. ئەو ماوانەى كە لەئەمنى عامەى بەغا بووى كە بى گومان ئەمنى عامەى بەغا وەك قەسابخانە وابووھ گەر ھەندى وورده كارى ئەمنى عامەمان بو بگىریتەوھ .. ؟**
- وەلا ، نازانم ، باسى چى بگەم توّ خوت ئامازتەت بەوھ كرد كە وەك قەسابخانە بووھ .. من تەئىدت دەكەم وەك قەسابخانە بووھ بەلام قەسابخانەى مروفت نەك ئازەلّ ..

*** گەر ھەندى نەوونەمان بەدەيتى لەسەر ئەو تاوانكارىيانەى كە لەوى ئەنجام دراون و تو خوت بىنيوتەو شايبەتخالى رووداوھ كەيت .. ؟**

- نەك من ھەر كەسى لەئەمنى عامە بووى ئەوھ دەزانى كە لەوى چى روى دەدا ... مروفتى تيا كەولّ دەكرا .. دەيان .. دەيان ئامرازى تايبەتى ھەبوو بو تەعزىب دان زور جىھاز ھەبوو كە تەعزىبى خەلكى پى ئەدرا ئەو جىھازانە لەدەرەوھى عىراقوھ دەھاتن ..

*** لەچ وولائىكەوھ دەھىنران..؟**

- كى ئەوھ دەزانى .. سايبەقى سەيارەيەك نەيىنى ئەوھى دەخريتە بەردەست .. ئەوھ تەنھا بەرپرسە گمورەكان دەزانن !!

*** شىوازەگانى تەعزىب دان چۆن بوو؟**

- من نازانم .. خومن کارم ته عزیزب دان نه بووه .. من جهلاد نه بووم من سایهق بووم سایهق !!

*** نَمانم سایهق بووی به لَام که له ده زگایهک دا کارت کردبی بیگومان بهشیک زانیاری ده رباره ی نَوه ده زگایه ده زانی ..؟**

- من پیم وتی و سه رتا سویندم بو خواردی که چی بزاتم ده یگیرمهوه ، چیم بینیه نَوه ده لیم من له ترسی خوا به پی ی خوم هاتووم تا نَوه راستیه شاراوانه ناشکرابکه م ، نه زیاد ده لیم نه کم ، خوایش خوی له سرم ناگاداره ..

*** باشه وهک خوت نه تینی نَهی نه ت بیستوهه یان براده ریکت بوی باس نه کردوی ..؟**

- چی !!

*** له باره ی نَوه ته عزیزب دانهوه ..!؟**

- چون نَم بیستوهه .. ده یان شتم بیستوهه .. به لَام من له سه رتادا پیم روتی نَوه ی خوم بینیه نَوه باس ده کم ..

*** گهر نَوه ی ده رباره ی شیوازی ته عزیزب دان بیستوته ، یهک دوو حاله تمان بو باس بکه ی ..؟ نَوه ی که بویان باس کردوی ..؟**

- ته عزیزب هه بووه بو نَوه بوو اعتراف به که سیک بکه ن به شیوه یهک نازاریان داوه که ناچاری بکه ن نَوه ی ده یزانی بیلی .. هه بووه بو نَوه بووه .. به ده م نازاره وه بیکوژن شیوازی ته عزیزبی نَم جیاوازیوو لهوی تر .. بیان هه بووه مروقیان پارچه پارچه کردوه .. هه بووه بهراکیشان پچراندویانه هه بووه شمعی ده رونی له گه لدا کراوه کهس و کاریان هیناوه ژن و منال به بمرچاویمه نازاریان داوه هه تا هه بووه ته عدای شمعه فیان لی کردوه .. هه رچی بلی کراوه .. که من خوم ناگاداری نمانه نیم من نَوه ی ناگام

لیبتهی و شایه تیم لهسه ری ئه کوشتن و له گورنانهی ئه نفاله کانه ، تو ئه وه
له من بپرسه ..

* ئه وه ده پرسم ئامانجی سه ره کی ئیمهش له م دیداره دا ئه و شایه تی یه ی
تویه له سه ر ئه نفال ، به لام ده مو یست سوود له و زانیاریانه ی تر وه گر م که
ده یزانی ده رباره ی گوشتن و ترس و توقان دن له عیراقا .. ئیستا دیمه سه ر
ئه نفال و ده پرسم چی ده رباره ی ئه نفال ده زانی ..؟

- جا چی نازانم ... ئه وه ی به چاوی خوم بینیم هه موویم له یادمه وه ..

- ئاماده ی بومان ی بگه یته وه .. چیت بین ی ..؟

- به لی ئاماده م بوت ی بگه ی ره مه وه و مقابه له بکه م و هه رچی ته له فزیون و
راگه یان دنی دونه اش هه یه ئاماده م له به رده می هه موو یان دا ئه وه ی بین یومه
بیگه ی ره مه وه و ئاماده م له مه حکه مه ی ده ولی شایه تی بده م وه سویند ئه خوم به
خوا که ئه وه ی راست ی بیت ئه وه ده گه ی ره مه وه چاوم کویری بی ئه گه ر دروی تیابکه م
و دروش بو که س ناکه م ته نه ا له ترسی خوا هاتوم و ماوه ی (۱۵) سالی شه
هه موو شه ی وه ک فیلم ی ئیدیو گوشتن و له گورنانه ی ئه وه هه موو ژن و مناله
دیتمه وه به رچاوم که منالی (۳۵) روژه ی تیابوو که به شو فل خولم کردوه
به سه ری دا .

*کاتی په لاماره گانی ئه نفال دهستی پیکرد تو له کوی بووی؟

- من نازانم ئه نفال که ی دهستی پیکرد ..! تا بزاتم ئه و کاته من له کوی

بووم !

*ئه نفال وه ک کرده یه کی سه ربازی له ۱۸ ی شوباتی ۱۹۸۸ دهستی

پیکرد ..!؟

- من ئه و کاته له ئه منی (کوت) بووم !

***ئەي چۆن و كەي گواسترايئەوہ بۆ ئەو-ئاوچانەي پەلامارى ئەنقال
گرايوہ سەريان و چۆن بەشداري ئەنقالت كردد..!؟**

-من لە رۆژي ۱۷/۷/۱۹۸۸ بە فەرمانيك لە ئەمەني (كوت)ە وە
گوازراموہ بۆ (مكتب تنظيم شمال)

***ئەو فەرمانە لەلایەن كيوہ درابوو...بەريوہ بەرايەتي ئەمەني كوت يان
جیگە يەكی تر ..!؟**

- لەلایەن (مدیریتەي ئەمەني عام)ە وە دەرچوو بوو..!

***فەرمانەگە تەنھا بۆ گواستەوہي تۆ بوو..!؟**

-نەخیر، سەرەتا نەموت ھەر مودیریتەيک شۆفل و حەفاری خۆي ھەبوو
ئەي نەموت ھەر مودیریتەيک چەند سايەقیکی خۆي ھەبوو بۆ شۆفل و
حەفارەکان..! فەرمانەگە لە ئەمەني عاموہ بوو بۆ گواستەوہي چەند
شۆفیریك لە مودیریتەکانوہ بۆ ریکخراوي باکور کە ئەو کاتە (علی حسن
جید) بەرپرسی بوو.

***لە مودیریتەي ئەمەني كوت چەند شۆفیر بەیبي ئەو فەرمانە
گوازرانەوہ..!؟**

-لە كوت تەنھا من..!

***لەسەر داواي خۆتان بوو كە لەنيو شۆفیرەکاندا کامتان بچن ، ياخود
لەلایەن مودیریتەکانوہ دەستنيشان كرا..!؟**

-نە لەسەر داواي خۆمان و نە لەسەر دەستنيشان كردني مودیریتەي
خۆمان بوو ھەر ئەو فەرمانەي (ئەمەني عام)ە كە ھاتبوو ناوہ كە
دەستنيشان كرابوو كە لە مودیریتەي ئەمەني (كوت) عبدالحسن و بۆ نمونە
لە مودیریتەي ئەمەني (نەجەف) فرحان و ئاوا ھەر مودیریتەيک ناوہ كە داوا
كرابوو..!

* كهواته تۆ له لايهن موديريه تي ئەمىنى عامه وه بۆ ئەو كاره
ههلبژير درا بوى..؟

- بهلى..!

* تۆ كه له دهزگاي ئەمىن بووى چى پلهيهكت هه بوو..؟

- من تهنها وهك فهرم! نهبريك و پيشه كهم شوڤيرى بوو..

* من پرسارى پلهم كرد نەك پيشه، چى پلهيهكت هه بوو..؟!

- ئەو كاته هيچ پلهيهكم نهبوو، دواتر بووم به مفعوهز..!

* ئەى له حزبى به عسدا ئەندام بووى..؟!

- كه دامهزرام بوم به به عسى..!

* مه بهستت كام دامهزrandن، سه ره تاي دامهزrandنت له ۱۹۷۸ مه بهستت

ئەو كاته به..؟!

- بهلى ئەو كاتهى دامهزرام بووم به به عسى چونكه گهر به عسى نه بومايه

دانا مهزرام ئەوهى به عسى نه بومايه چۆن ئەيانهيشت له و دهزگايه دا بىنى.

* ئەى كهواته تۆ له ئەنفالدا (۱۱) سال بوو چوبوتته ناو ريزه كانى به عسه وه

، چى پلهيهكى حيزيت هه بوو..؟!

- هيچ تهنها ئەنداميك بووم..!

* بۆ كه له لايهن موديريه تي ئەمىنى عامه وه بۆ ئەو كاره دهست نيشان

كرائ ده بى هوكارىكى هه بى يان پلهو سيقهى ئەمىنى يا خود پلهى

حيزيت.. ئەگينا چۆن بۆ كارىكى وا كه به لاي به عسه وه گرنگ بوو كه سىكى

وهك تۆ ده لى ئاسايى ده نيردرت..؟!

- نا هيچ پلهيهكى به عسىم نهبوو.. چونكه ئەو كاتهى كه دامهزرام

كردمىان به به عسى و ئىتر دواتر كه گوازارامه وه بۆ شاره كانى تر هيچ

-چەند شۆڧىرىك بوىن كە ھەرىكەت مەن لە مودىرىيەتتىكى ئەمەنەھە
ھاتىبوىن..

***ناوى شۆڧىرەكانى ھاۋىت لەبىرە..؟**

-فرحان جابر خەلكى نەجەف بوو ھەر لە مودىرىيەتتى ئەمەنى نەجەفمەھە
ھاتىبوو.. سەئىدى ناوى باۋاى نازانم لە مودىرىيەتتى ئەمەنى بەغدادە ھاتىبوو..
ئەھمەد نىسمائىل خەلكى تەكرىت و لە مودىرىيەتتى ئەمەنى تەكرىت و ئەلى
لە ئەمەنى دىۋانىيەھە ھاتىبوو.. ھەر ئەو رۆژە گەشتىنە كەركوك براينە بارەگە
مەكتەب تەنظىم شەمال و لەوى ۋە بىردمانىيان بۆ ئەمبارى كەرسەئەى خۆراك لە
سەر رىگەى بەغدا لە كەركوك كە ھالى ھازر گەراجى گواستەنەھەى نەفەرە..
لەوى چەند ھەفەرە و شۆڧلىكەمان بىنى لەگەل ھەندى گەلابەى ئەلبى و
تەرىلەى ئەتتەر نەش كە ژمارەكانىيان ھۆمى بوو بەناۋى (اسكان) ۋە سەر
بە كۆمپانىيەى (ئەشور) بوو.. بىردمانىيانە ناۋ بىناكە نەھۆمى خوارەھەى
(سەرداب) بوو ئەمە لەوى بوىن و لە نەھۆمى سەھەرەش ھەمۆمى (ئەفسەر)
بوون..

***ئەو شۆينە سەر بە كۆمى بوو.. كى بەر پىرسى بوو..؟**

-بەپىرسەكەى (رائد ئەبىد) بوو ھىزىكى لىبوو كە ھەر سەر بە مەكتەب
تەنظىم شەمال بوون.. ئەوانىش بۆئەو كارە لەوى بوون..

***ئىۋە چەند رۆژ لەوى مانەھە..؟**

-ۋابزانم بىست رۆژ تا ۸/۱۱ تا ئەو كاتە ھەر لەوى بوىن..

***ناچونە دەرەھە بۆ ناۋ شار..؟**

-نەخىر، چونكە كەسىك ھات بە ناۋى (رائد نەزھان تۆغان) كە
فەرماندەى سەرىيەى پاسەوانى (ئەلى ھەسن مەجىد) بوو، پىي و تىن كەس نەچىتە

ناو شاره که له بهر ئهوهی ناوچه که ناوچه په کی کورد یهو کورده کان نهمانن ئیوه
سهر به ده زگای ئه منن ئه تانکوژن..!

*** برواتان بهو قسه بهی (راند نهران توغان) کرد که هر بچنه بازار
کورده کان ئه تانکوژن..!!**

- نا، ئه ترساین چونکه ئهوان پیشتر له کهرکوک بوون و دیار بوو ناگیان
له وه زعی ناو شاری کهرکوک هه بوو.

*** کهس پرساری نه کرد بۆچی کورده کان ئه تانکوژن..!!**

- نا، نا.. کی ئه یویرا پرساری وا بکات.. ئهوان سیاسه تیکی سه بیران
هه بوو جاری و ابوو دونیایان بچوک ئه کرده وه له بهر چاومان جاری واشبوو
ئهمانیان ترسان..

*** ئه توانی زیاتر بۆم رونگه یته وه مه به ستت چیه..!!**

- بلیین بۆ شتی مه به ستیان بوایه بهاترسینن قسه ی وایان ئه کرد که
خهریک بوو بۆتوقین وه ک ئه و ماوه بهی که له کهرکوک بوین ئه یان وت ههر
بچنه بازار کورده کان به چه قۆ ئه تانکوژن یان به چه ک یان به سه یاره
ئه تانفرینن... ئه گهر بۆ شتی مه به ستیان بوایه نه ترسینن ئه وه ته شه جیعمانیان
ئه کرد که نه ترسین..

*** وت تا روژی ۸/۱۱ بهو شیوه یه ماینه وه.. ئه ی دوا ی ئه وه..!!**

- روژی ۸/۱۱ راند نهران به ئوتۆ میلیکی جوړی لاندکروز هات له گهل
راند عمید قسه ی کرد و بر دیه په نایه که وه.. دوا ی ئه وه له ناو شو فیره کاند (من
و فرحان) بانگ کراین و که سیک که سهریه ی حیمایه ی (علی حسن مجید) بوو
له گهل مان دانرا که به (حه فاره کان) به ریکه وتین.. هاتین بۆ (ئهم شوبنه وا
ئیسستا مقابله که ی لیده که یین و کاتی خو ی ۱۵ سال پیش ئیسستا ئیمه

ئەنفالە كاتمان تيا نايە چال) .. كە هاتين لاندكروژەريك وەستابوو لەم شوبنە ،
رائد نەزھان و رائد عەبد بوون خۆيان لە شوبنەكە بوون ..
*كاتى خستنايانە رى هيچ پرسيارتان نەگرد بۆ گوى ئەچين يان چى
ئەگەين..!!

-ئەخير.. كى ئەتوانى پرسيار بكات .. ئيمە سايەق بوين سايەق تەنھا
جيبەجيكردنى فرمانە كاتمان لە ئەستۆ بوو..
*گە گەيشتنە ئەوى ھەردوو رائد نەزھان و عەبد لەوى بوون چيان پى
وتن..؟

-سەرەتا هيچيان بە ئيمە نەوت خۆيان ھەر بەيەكدا ئەھاتن قسەيان
ئەگرد و دەستيان بەملاو ئەو لادا دريژ ئەگرد و دواى ماوەيەك وتيان دەست
بە ھەلگەندن بگەن..

*گى پىي وتن..؟

-ناليم رائد نەزھان و رائد عەبد..

*ئى، ئيوەش يەگسەر دەستان بە ھەلگەندن گرد..!!

-ئا، سەرەتا وتيان بەشيوەى چوار گۆشەيى چال بگەن ، كاتيك كارمان
گرد وتيان نا بە شيوەى سندوقى ھەليگەنن..!!

*جگە لە تو و فەرحان و رائد نەزھان و عەبد، گىي تر لەوى بوون..؟

-دەيان پاسەوانى تايبەتى سريەى حيمايەى على حسن مجيد لەوى بوون..

*بۆ على حسن مجيد خۆى لەوى بوو وا دەيان پاسەوانى ھاتبوون..؟

-ئەخير، حيمايەى شوبنەكە و ھەفارەكان و رائد نەزھان و رائد عەبد

بوون..

*كاتى ھاتنە ئەم شوبنە و ئەو پاسەوانانە و رائدەكانتان بينى .. نەتوت

ئەبى بۆچى ئيوەيان ھينابى.. ئەو پرسيارەت لەخۆت نەگرد..؟

- نه خیر چونکه نه مزانی کاربکیان لهم چۆلهوانیه داهیه بویه نیمه یان
هیناوه و چالی لیده کهن..

قه ناعتت و ابوو ئه و جالانه یان بۆ مروؤف بی یا بۆ چونی توت هه بوو..!
- سرهتا وا ههستم نه کرد که کاربکی تریان هه بی به لام که هاتینه ئیره و
ئهم ناوچه یه به چۆلی بینی ، ترسام وتم دیاره شتی هه به چونکه ئهوکاته
ئیره چۆل بوه ته نانهت ئهم دیهاتانه ئیره دروست نه کرابوو ئهم باغ و ده غل و
دانانه نه بوو هه مووی چۆل بوو ، ئهم دیبانه دواتر عمره بیان بۆ هیناوه و
دروستیان کردوه..

***ئهی له فرحان هاوړیت نه پرسی یان نه تدوان که بزانی ئه و چی ده لی
که لهم چۆلهوانیه دا جالتان ییده کهن..?***

- نه خیر چونکه نیمه هه به که مان له سه ره فارهی خۆمان بوین و
نه منته توانی لیبی پیرسم ..

کی شونیه کانی بۆ ده ستنیشان ئه کردن قا ئیوش هه لیگهن..?

- رائد نه زهان خۆی مه سافه کانی دیاری ئه کرد..

سه عات چه ند بوو ده ستان به چاله کان کرد..?

- سه عات ۹ی به یانی..

تا که ی خه ریکی چالکردن بوون..?

- تا سه عات ۸ی شهو.

چه ند شوینتان هه لکه ند..?

- له بیرمه نزیکه ی (۴ بۆ ۵) شوین هه لکه نه را که دریشی هه به که بیان

(۲۰ تا ۲۵) مه تر بوو هه ره شوینی قولیه که شی ده گه یشته ۲، ۳۰ تا ۳

مه تری تیا بوو..

***ئەوان پىيان وتىن بە شىۋە قولى كەن يان خۇتان بە ئارەزۇو وا
قولتان كىرد..؟**

-رائىد نەزھان خۇي سەپەرشتى چال ھەل كەندىنە كەي دە كىرد ئەمۇ چى ئىموت
ئىمە ئەمەمان جىبە جىدە كىرد..

***دوای سەعات ۸ى شەو چىتان كىرد ..؟ يان چىان كىرد..؟**
-كە ھەفرە كان تەمراو بوو گەراندىمانىيەنە بو كەركوك و بو ھەمان
شوبىنى خۇمان .

***كەۋاتە ئەو رۆژە ۱۱/۸ تەنھا چالتان كىرد..؟**
بەلى..

***ئەي كەي ئەنقالە كاتتان داپۇشى..؟**

-شەمى دواتىر سەعات ۱۰ى شەمى ۱۲/۸/۱۹۸۸

***رۆژى ۱۲/۸/۱۹۸۸ بىرت لە چى دە كىردە ۋە، يان چۇن ئەو رۆژەت بىردە
سەر كەتۇ ئىۋارەي پىشوو چالى مەرگت بو كۆمەلى مەرۇف ھەل كەندىبوو..؟**

-لەبەر ئەۋەي نەمدەزانى ئەمۇ چالانىيان بۇجىيە ، بىرم بو ھىچ شتى
نەچۋو، ئىعتىادى ئەمۇ رۆژەم بىردە سەر..چونكە كارى نەينى و تايىبەت زۇر
ئەكرا، زۇ جار دەيان شەمۇ چالىيان پىكردىن بو شاردىنەمەي كەل و پەلى
سەربازى و عىتاد و ئەمۇ شتانه. ئەم چالانىيە كىردىشمان ھەستەم نە كىرد بو
مەرۇف بىت، چونكە سەرەتا وتىيان بەشىۋەي (چوار گۆشەي گەۋرە) و دواتىر
رايان گۆزى و وتىيان (قوول و دىرئ).

***ئەو رۆژە (رائىد نەزھان) ياخود (ناھىر حبوش) يا(عبد) كە سىيان
نەھاتەنە ۋە بۇ لاتان، بو شوبىنى ھەۋانە ۋە تان قسەيەكتان لەگەل
بەكەن، ياخود بىلىن خۇتان ئامادە بەكەن، ئەم شەمۇ كارىكى
گىرنگىرمان ھەيە!؟**

-نه خیر نه هاتن و کس هیچی لهوباره یهوه پینهنوتین و نیمه ههموو کات
ناماده بوین، پیویستی بهوه ناکرد پیشتر ناگادارمان بکه نهوه بو
خوناماده کردن. ههرکاتی ئهوان بیانویستایه نیمه ساز و ناماده بوین.

***پیشتر ئهوه تان پیگوترابوو که لهه حالته دا ده بی بهردهوام ساز و
ناه! ده بیت، واته حالتهی نا ئاسایی راگهینرابوو که ده بی بهردهوام خوتان بو
ئه نجام دانی گای گرنگ ناماده بکهن؟**

-ئهی من له سه ره تادا نه مگوت پیمانیاں گوت نابی بچنه ناوشار،
بهردهوام لهو شوینه بوین که بو زمان دیاری کرابوو.

***باشه، روژی ۱۲ ای مانگ، که ی لهو شوینه که لیبی ده مانه وه بردتانیان
بو جیگه ی به گۆمه ل کوشتنی ئه نفالگان؟**

-نیمه تا ساعات ۱۰ ی شهو ههر له شوینی خومان بوین، و ابزانم
کاتژمیر ۱۰ و ههروا چهند ده قیقه یه کی کهم بوو (رائد نزهان) هات بو
لامان، ناگاداری کردین که بو ئه نجامدانی کاریکی گرنگ له گه لی
به ربیکووین..

***روژی پیشتر بیان گوتبون که ئه م شهو بو کاریکی گرنگ بانگ
ده گرین..؟**

-نه خیر..!

***ئه و کانه ی (رائد نزهان) هات به شوینتان دا، تو به ناگابوی
یاخه وتبوی، له و کاته دا جیت کرد..؟**

-هیشتا کات زووبوو بو خمو، ههمومان دانیشتبوین خه ریکی قسه ی
خۆش بووین، چونکه لهو روژانه دا دلمان فره خوش بوو..

***بو دلتان خوښوو، به پرۆسه ی ئه نفال..؟**

-نه خیر. من ئه و کاته هیشتا نه مه زانی ئه نفال چیبه و نه مبیستبوو..!

***ئەي بەجى دلتان خۆشبوو لەو رۆژانەدا؟..**

-ھەممو سى رۆژ، چوار رۆژ بوو شەرى ئىران عىراق كۆتايى ھاتبوو، دلمان بەمە خۆشبوو كە ئىتر شەرى تەواوبوو گەلى عىراق پشووئەك دەدەين... ئىدى ترسمان نەما تىباچىن و وامان دەزانى ئىتر لە عىراقدا كوشتن كۆتايى دىت..!

*** (رائد نزهان) ھەرخۆى بە تەنھا بوو كە ھات فەرمانى پىگەردن..**

بەرىگەون..؟

-نەخىر.. چوار يان پىنچ سەيارەى جۆرى (مارسىدس) كە رەنگە كانىيان سىپى بوو لە گەلى بوون و ھەر سەيارەى چوار حىمايەى تىدا بوو..

*** لە شوينە كەى خۆتەنەو بەرەو گوى چوون..؟**

-لە رىگەى (كەيوان عەرەفەو) بەرەو رىگەى بەغدا بردمانىيان، حىمايە كان لە پىشمەو ئىمەش بەدووئاندا بەرەو جىگە ھەلكە ندرارەو كان، لە نيوان يايچى و تۆززاوا .

*** گاتى بەرەو ھەمان ئەو شوينەى دوونى شەو دە يانبردن، ھەستت**

بەجىدە كرد، ياخود پىت وابوو چى كاريكىيان بەتۆ ھەيە..؟!

-سەرەتا واھەستت دە كرد رەنگە چالى ترمان پىھەلكەنن، بەلام كە نزىكى شوينە كە بوينەو ئەو ھەستەم گۆزا..

*** بۆ..؟! چىت بىنى..؟**

-لەبەر ئەوئەى ئەو شوينەى كە شەوى پىشووتر ئىمە چالمان كرد، دەورى بەھىزى تايبەت گىرابوو..

*** ئەى شەوى رابردوو ..؟**

-نەخىر شەوى پىشتەر بەوشىوئە نەبوو، تەنھا (رائد نزهان و رائد عبد) و پاسەوانە كانى ئەوان بوون.. بەلام ئەوئەى شەوى دووھم واتە شەوى ۱۲ مانگ،

هه‌موو سهر ریگا سهره‌کیه‌کان و بان‌گرد و ته‌پۆلکه‌کان و چوار‌ده‌وری
نا‌چه‌که به فراوانی ته‌نرابوون..

***هه‌یزه‌کان.. هه‌یزی چی بوون.. ئه‌من.. ئه‌ستخ‌بارات.. ق‌وات خ‌اسه.. ج‌اشی**

گ‌ورد.. یاخ‌ود سهر‌بازی ئ‌اسایی بوون..!!

-من نازانم چونکه ئیمه ته‌نها بینیمان هه‌یزیکی زۆ: پاسه‌وانی
نا‌وچه‌که‌ن.. ئه‌یدی ئیمه چ‌وزانین هه‌یزی چی‌بوون.. ق‌ابیله خ‌ۆ سهر‌بازی ئه‌عتیادی
نه‌بووه ک‌وردی ئه‌یابیت سه‌به‌ی به‌چیت به‌یگیره‌ته‌وه.. ئه‌ی هه‌یزی ت‌ایبه‌ت بوونه،
سهر به ئه‌منی خ‌اس یان مه‌گ‌ته‌ب ته‌نزیم ش‌یمال..!

***ده‌توانی ئه‌م ده‌مه‌نانه‌م ورد‌تر بۆ باسه‌گه‌یت.. یان ج‌وانتر بۆم وه‌سف**

بگه‌یت..!!

-وه‌سفی چ‌یبه‌گه‌م (جهرمه) وه‌سفی ت‌یایه.. من ئه‌لیم ک‌وردیان ک‌وشت
تاوانیان ک‌رد، به به‌رچ‌اوی ئه‌مه‌وه.. من (م‌وجریم) نیم تا تاوان و ک‌وشتن لام
ره‌وایی و له‌لام ئ‌اسایی به‌یت تا وه‌سفی بگه‌م..!

***به‌وره به‌هه‌له لیم تهمه‌گه، که ده‌لیم وه‌سفم بۆ بگه‌ی، مه‌به‌ستم به‌ وردی**

گیرانه‌وه‌ی ئه‌وه‌یه که ئه‌نجام دراوه به به‌رچ‌اوته‌وه باسی بگه‌م..!!

-ئێ، ئه‌ی من بۆچی هاتووم لیره دانیشه‌تووم.. ئه‌ی مه‌به‌ست ئه‌وه‌نیه‌یه،
ئه‌وه‌ی به‌نیومه بۆتی به‌گیرمه‌وه..!

***زۆرباشه.. نازانی ک‌اژمیر چه‌ند بوو گه‌یشه‌تنه شوینی روداوه که..**

ج‌یگه‌ی چ‌اله‌کان..؟

-نا، نازانم، به‌لام تۆ ح‌یسابی ئه‌وه‌بگه‌، ئیمه له سه‌عات ۱۰ی شه‌و
لایدابوو له ناو که‌رکوک بوین، ئه‌یت بزانه تا ئیره چه‌ند ده‌کات..!

*گوتت سهر ريگا سهره کی و گرد و تهپۆلكه كان هه مووی هیزی لیبوو..
ئهی جگه لهو هیزانه هیچ بهرپرسيك، ئەمهی، سه ربازی، یا كه سيك له
شویی نادياره وه هاتی لهوی ئاماده بووی..؟

-با، جگه له (رائد نزهان) كه خۆی هات به شوین نیمه دا و ههر له
پيشمانهوه ده رۆی، کاتی گه یشتینه ئهوی له سه مر ئهوه (ته له) گره هی دیار
چاله كان (تاهر جلیل حبوش) كه ئهوه كات بهریوه بهری نوسینگهی
ریكخراوه کانی باکوور بوو، دواتر بوو به پاریزگاری ئه نبار و دواي ئه وهش
بوو به بهریوه بهری موخابه راتی عامه ی عیراق، ئهوه لهوی راوه ستابوو..

*كه گه یشتن چیتان كرد ..؟

-ئیمه چاوه ریی فرمان بوین، چاره ریمان بوو بزانی چي کاریکمان
پیده سپیرن..

*به ره له وهی هیچ کاریک به ئیوه بسپیرن .. چیتان بیني .. یا خود چي
رویدا.. به بهرچاوتانه وه، كه ئیوه ته نها بینر بوون ..؟

-ده زاتم ده لیسی چي، له هه موو شتی کدا ههر بینر بوین و ئه وهی كه
خۆشمان کردمانه فرمانیک بوه و جیبه جیمان کردوه..

*من پرسیاری ئه وه م گرد چي به بهرچاوتانه وه رویدا.. باسی ده ستیشان
کردنی تاوانبارم نه کرد ..؟

-ئه وهی كه رویدا هه مویمان بیني..

*وهك ..؟

-وهك كوشتنی گه نجه كورده كان..

*كه ئیوه چوون گه نجه كورده كان لهوی بوون.. ئاماده گرابوون بۆ
گولله باران كردن ..؟

-نەخىر، كە ئىمە چوڭىن نەمگوت ھىزىكى پاسەمان و (تاھىر) و رائىد
(نرھان).. لەويپورن.

***كەي ئەنقالەكانيان ھىنا بۇ شوڭىنى گوللەباران كوردنەكان..؟**

-پىش ئەمەي ئەنقالەكان بەيىنن تىمى تايىھەتى گوللەباران كوردنەكەيان
ھىنا..

***تۆ تىمەكەت بە چاوى خۆت يىنى..؟**

-بەلى..

***كانى تىمەكەيان ھىنا، تۆ لەكويى چالەكانەمە بوى.. چەند لە تىمەكەمە**

دوور بووى..؟

-ھەمەمان ھەر بەيەكەمە بورىن..

***دەزانە پىگەمە بوون.. بەلام تۆ لەسەر شوڭل بووى، چەند لە (تاھىر
جوش) و رائىد (نرھان) و ئەمە تىمەمە دوور بووى كە بۇ گوللەباران كوردن
ھىنرا بوون..؟**

-ھىچ دوور نەبوم، چونكە ئىمە شۆڭلەكانمان راگرتىبو كوزاندبومانەمە،
خۆمان بەپى لە دىيار چالەكان وەستابوون..

***كەواتە ئەمەندە نزيك بووى لىيان.. ئىستا ئەزانى جۆرى جلوبەرگەكەيان**

و تەھنگەكانيان چى بوون..؟

-جلى سەموزى زەيتونىيان لەبەردابوو، ھەمەمە دەمانچەيان بەدەستەمە بوو..

***ئەي تەھنگى تر..؟**

-نەخىر تەنھا دەمانچە..

***كەواتە ئەنقالەكانيان بە دەمانچە كوشت..؟**

-ئەمە كۆمەلە بەلى..

***تىمى گوللەباران كوردنەكە (ئىعدام)، سەروچاويان داپۆشرا بوو..؟**

- نه خیر.. ئاسایی بوون..

***کهواتا.. گهر سهروچاویان دانه پوشرابی و تووش لیانه وه نزیك بوبی**

شیوه یانت له بهر چاوه..؟

- نهك شیوه .. کۆمه لیکیا م ههر ده ناسی ..!

***چۆن ده تناسن..؟**

- ئهو بیست رۆژی لهوی بو، یین، ئهو ئه فسهرانه بهردهوام لهو ناوه بوون و

دواتریش ماویدیك من ههر لهوی بووم، بۆیه ده یانم ناسی..

***ئه توانی پیمان بلیی گی بوون..!!**

- من پیم وتیت ئهو شانتهت بۆ باس ده کهم که په یوه ندیان به خو مه وه

هه به وه.. ئهو شوینانه ی گۆره کانی لیهه.. توو ئیستاکه به من ده لیلی کی بوو،

سبه ی جاریکی دی ده لیلی خه لکی کوی بوو، رۆژیکیش یه خه م پیده گری و

ده لیلی نازانی له کوی یه..

***منیش پیم وتی توو و هاوشیوه کانت شایه دیه که تان گرنگه بۆ دادگی**

نیوده وه لته ی، ئه گینا به چه کی ئه تو میش له عه ره ب بده یین تۆله ی ئه نفاله گان

ناکه یه وه..!!

- بۆ عه ره ب.. خو عه ره ب هه موو تاوانبار نییه.. به عس که می به عه ره بی

خوار و نه کرد (شیعه کان).

***با له باسه که ده رنه چین.. من وهك گوتم ئهو ناوانه بۆ شایه دی گرنگن**

نهك بۆ تۆله کردنه وه..؟

- تیمه که (۱۱) کهس بوون کرده یی گوله باران کردنه که یان ئه نجام ئه دا،

مولازمی یه کهم (صائب) مرافقی علی حسن مجید بوو، مولازمی یه کهم

(صائم) خه لکی نه بار بوو، مولازمی یه کهم (سعود) و رائد (عبید) و

ژماره یه کی دی بوون..

***هەر هەمویان چەگەکانیان دەمانچە بوو..؟**

-هەمویان یەک جۆر دەمانچە و هەموشی (کاتم الصوت) بوو.

***تیمی گولەباران کردنەگە، چیان دەگردد بەر لەوهی دەست**

بەگەرەگیان بگەن..؟

-رەك ئیمە لەو ناو دەسورائەوه و چاوەڕوانی نیتچیرەکانیان بوون..

***گە ی ئەنفالەکانیان هینا..؟**

-هەر ئوکاتە ی ئیمەیان برد، دیار بوو هینزی تایبەتیشیان ناردبوو بۆ

هینانی ئەنفالەکان، چونکە دوا ی ئەوهی ماوهیەك بوو گەیشتبوین و تیمی

گولەباران کردنەگە گەیشتن، پاش ماوهیەکی کەم دوا ی ئەوه ئەنفالەکانیان

هینا ..

***بەچی هینایان..؟**

-بەسەیارە..

***چی جۆرە سەیارە یەك بوون..؟**

-سەیارەکان وەك ئیسعاف و ابور (موقەپەت) کەمیتک لە ئیسعاف

گەرەتر و درێژتر بوون..

***چەند سەیارە بوون..؟**

-وابزانم شەش سەیارە بوون..

***ژمارە ی هیچ لەو سەیارانەت نەگرت..؟**

-نەخیر، تەماشام نەکرد..

***سەیارەکان هاتنە نزیک ی چالەکان..؟**

-بەئێ، هاتنە دیار چالەکان..

***خەلگەگیان هەموو داگرتە خوارەوه و ریزیان کردن تا کوشتیان..یان**

چۆن بوو گەر بۆمانی بگێرتنەوه..؟

-بەر له همر شتتیک، کاتتیک ئەنفالەکانیان هینا بە فرمانی (تاهر حبوش) هه‌موو سه‌یاره‌کان خزانه کار، تهنانهت تیمه‌ش چوینه‌ سه‌ر شو‌فله‌کان و پتیا‌ن گوتین ئی‌شی پتیکه‌ن و ده‌نگی به‌رز بکه‌نمه‌وه.. ئی‌تر ئه‌مو شه‌ش سه‌یاره‌یه که کورده‌کانی تیدا بوو هه‌مویان به‌هیزی تایه‌تی ده‌ور درابوون، یه‌که یه‌که هیترا‌نه دیار چاله‌کان، که سه‌یاره‌یه‌که ئاماده ده‌کرا له دیار چاله‌کاندا له لایه‌ن ئه‌مو (١١) ئه‌فسه‌ره‌وه که با‌سم کرد، ده‌رگای سه‌یاره‌که ده‌کرایه‌وه، دوو پاسه‌وان له ده‌رکی سه‌یاره‌که بوون په‌لی کور‌دیکیان ده‌گرت و دایان ده‌گرت‌ه خواره‌وه و ئه‌یاندا به‌ده‌ست یه‌کی له ئه‌فسه‌ره‌کانه‌وه و ئه‌برانه دیار چاله‌کان و هه‌ریه‌کی یه‌که فیشه‌کی ده‌مانچیان ئه‌نا به‌سه‌ریه‌وه و ئه‌خرایه چاله‌که‌وه..

***په‌له‌مه‌که .. ئەنفالەکان که له سه‌یاره‌که داده‌گیران ده‌ست و چاویانیا‌ن**

ده‌به‌سته‌وه، یاخود هه‌روا به‌ساده‌یی گوله‌باران ده‌کران..؟

-که هینایان هه‌مویان ده‌ست و چاویان به‌سترا‌بوو.. پتیشتر ئه‌مو کاره‌

ئاماده کرابوو ..

***له‌گۆی ده‌ست و چاویانیا‌ن به‌ستبوو..؟**

-نازانم، له‌گۆی وه هینایان له‌وی به‌سترا‌بوو..

***به‌چی به‌ستبوویان..؟**

-زۆربه‌یان ده‌ستیان به‌ ئه‌مو په‌رۆ باریک و درێژه به‌سترا‌بوو که خۆیان له‌سه‌ر

جله‌کانیا‌نمه‌وه له‌ناو ته‌له‌نگه‌بیا‌ن ده‌یانبه‌ست .. نازانم چی پتیده‌لین..

***پشتوین..!**

-ئا، ئا، به‌ پشتوینه‌کانیا‌ن ده‌ستیان به‌سترا‌بوو یا‌ن جامانه‌ی ره‌ش ..

چاویشیا‌ن به‌ په‌رۆ به‌سترا‌بوو..

***ئهو شه‌وه، شه‌ویکی چۆن بوو..؟**

-شمیکی پر له تاران..

*مه به ستم پیتاسی تۆ نه بوو بۆ شه وه که.. تاریکه شهو بوو، مانگه شهو بوو،

چی بوو..؟

-زۆر روون نه بوو، به لām تاریکیکی نه گوسته چاریش نه بوو..

*گوتت هەر ئه فسه ریک لهو (۱۱) که سه کوردیکی داده گرت و ئه یگوشت..

به ریز به دواي یه گتریدا ئه م گاره یان ده کرد، یا خود هەر که سه و بۆخوی

ئه چوو دایده گرت و ئه یگوشت..؟

-نه خیر همرکه سه بۆخوی نه بوو.. ئه م (۱۱) که سه، ههریه کی کوردیکیان

ده هیتا، له دیار چاله کان راده وه ستان به ریز، چاره زتی فرماریان ده کرد و

همه میان پیکه وه ده ستیان به ته فه ده کرد و هه موو گولله باران کراوه کانیس

پیکه وه ده کهوتنه چاله که وه..

*گی فرمانی ده کرد ته فه بکه ن..؟

-نازآم..

*چۆن ئه بی نه زانی، ئه ی هه مووی به بهرچاوی تۆ وه ئه نجام نه دراوه..!؟

-با، هه مووی به بهرچاوی منه وه بوو، به لām ئه م کاته ئیمه خرابرینه سه مر

شۆفله کائمان و ئیشمان به شۆفله که ده کرد، بۆیه نازآم کی بوو فرمانه که ی

ده کرد بۆ ده ستپیکردن..

*به پیوه گوله باران کران..؟

-نا،نا.. ههریه که لهو (۱۱) ئه فسه ره که کورده که یان به ده سه ته وه بوو،

له دیار چاله کان دایان ئه نیشاندن له سه مر ئه ژنۆ، ده ستیان له پشته وه

به سه ترابوو، ئه فسه ره که پیی ئه خسته سه مر ده ستی له دوا وه و به ده سه تی سه مر ی

گرتیوو، ئه ژنۆی دهنایه زهوی و ده مانچه که یشی له پشت سه مر ی توند کردبوو،

تا بریاری ته فه کردنه که ی و درده گرت..

***هیچ کەس لەو کوردانە هەوڵی خۆرزگارکردنی نەدا، یان پەلاماری ئەفسەرەگە بەدات، یا روبەرۆوی بێتەوه، یان قسەیک بە ئەفسەرەگە بلی؟..**
 -بۆ قسە گوێم لێنەبوو، بەلام کەس هیچ هەوڵێکی تری نەدا .. هەوڵی چی بەدەن، ئەوان دەست و چاویان بەستراو بوو رەزێل بوون لەبەر دەست زائەدا..
***کاتی ئەقەگان کرا و هەر ئەفسەرە و نێچیرەگەیی خۆی گوشت، چۆن خستیانە چالەگەوه ؟..**

-وەک باسەم کرد لەدیار چالەگە کوشتیانن، دواي ئەقەگە ئەفسەرەگە ئەو پێیەیی خستیایە سەر دەستی لەپشتەوه، دواي کوشتنەگەیی بەنوکە شەقێک هەڵی دەدا بە چالەگەوه..
***پیت وانهبوو رەنگە بەو فێشەگە نەمردین و بە زیندوویەتی و برینداری لە چال نرابن ؟..**

-رەنگە سەرەتا بەو فێشەگە نەمردین، بەلام هەر بەردانەوه یان بۆناو چالەگە، گەر زیندووش بووین ملیانی شکاندووه، ئێ، ئەگەر هەر زیندووش بووی ئێمە خۆلمان کرد بەسەمردا و دامان پۆشی..
***هەموو ئەو کوردانەیان ئەو شەوه بەو جۆرە گوشت ؟..**

-بەئێ، وەک وەتم شەش سەیارەبوون، هەر سەیارە (۵۰) کەسی تێدا بوو، هەمویان خزانە چوار چالەوه و هەر چالێ (۷۵) کەس..
***باشە گە دەستەیی یەگەم گولەباران کران، هاورێکانی تریان لەناو سەیارەکان، کە چاوه پێی مەرگ بوون، چۆن هەوڵی رزگار بوون و راگردنیان نەدا ؟..**

-ئەیی پێم نەگوێی دەست و چاویان بەستراوو.. کێ دەئێ زانیویشیانە بۆ مەرگیان دەبەن..
***ئەیی چۆن، لە ئەنێشتیانەوه هاورێکانیان گولەباران نەدەگرا ؟..**

-با، به لآم ده مانچه کان (کاتم الصوت) بوون و دهنگی سه یاره و شؤفله کانیش زال بوون به سمر هه موو دهنگه کانی تردا و رهنگه تا ئهو کاتهی نۆرهی خۆیان نه هاتوه گوئیان له تهقه نه بوی..

***هه موو گوله باران کردنه کهی ئهو شهوه ماوهی چه نیکی خایاند..؟**

-وه لآهی نازام، به لآم زۆری پینه چوو..

***ئۆه کهی دهستان به داپۆشین کرد..؟**

-دوای تهواو بوونی گوله باران کردنه که، ئیمهش دهستان کرد

به داپۆشینان ..

***له وکاتانه دا که به پیش چاوته وه گوله باران ده کران و دواتر خۆت**

داپۆشی، هه ستت به چی ده کرد..!!

-به درنده یه تی خۆم..

***ئهی بۆ کردت..!!**

-منیش وهك ئهوانم به سمر ده هات، گهر نه مکرد بایه..

***کهس پیتی گوتن ئه گهر ئهو کاره نه کهن وهك ئه واتنان به سهر دئین..!!**

-سه دان جار..

***کهی و له کووی پیمان گوتن..!!**

-له کۆبوونه وه کاتمان..

***له کام کۆبوونه وه .. بهر له وهی کاره که ئه نجام بدن کۆبوونه ویان**

پێگردن..؟

-نه خیر زووتر..

***ئاخر کهی..؟**

-ئهری تو پرسیاری کوشتنی ئه نفاله کان له من ده کهی یان شتی دی ..

کاکه، به عس زالیم بوو، خه لک هه بوو هاوڕیم بوو (پرسه) یان هه بوو، چوار

روژ غایب بوه ئیعدام کراوه لهسەر غیابات، ئیتر چۆن لهشتی وادا قبوڵی
دهکەن ئەو کاره نهکەین..

چۆنتان داپۆشین..؟!

-ئەو خۆلەیی شەوی پیشتر دەرمانهینابوو، کردمانهوه بهسەریاندا و دامان
پۆشین..

تۆ ئەوه بهگەمین تاوان بوو بهشداری تێدا بگهی..؟!

-من تاوانم نهکردوه، ئەوانه تاوانبار بوون که فرمانهکهیان دهکرد و
ئەوانهیی وا گوللهبارانیان کرد.. ئیمه دامان پۆشی تاوانمان چیه.. پاشان من
خۆم هاتووم خه بهرم هیناوه، خۆ کهس ناوی منی نههیناوه، گەر تاوانبار
بوایه نهدهاتم..

بیوره، بهگەمین حالتهی لهو جوړه بوو بهشداری تێدا بگهی..؟!

-بهئێ..

ئهی دوا جاریش بوو..؟!

-نهخیر..

چ جارێکی دی بهشدار بوی..؟!

-هەر چەند روژێکی تر دواي ئەوه، بهشداریم له داپۆشینی ژن و منالی
نهفالهکراودا کرد..

لهکوی..؟!

-لهناوچهی دووز خورماتوو..

***شەوی ۸/۱۲ دواي ئەنجام دانی کارهگەتان، واته دواي داپۆشینی ئەو
وهجه ئەفاله چیتان کرد، مه بهستم تۆ و فهرحانی هاوڕێته، ئەو شهوهتان
چۆن برده سهه..؟***

- ھەر دواى ئەۋەي پىرۆسەي گۈللە بارانكردن و داپۆشەين كۆتايى ھات، من و فەرھان و ھەمرو پاسموانە كانى دەوروبەريان كۆكردو، لە ديار چالەكان كۆبوونەۋەيە كيان پىكردىن و ھەرەشەيان لىكردىن كە لاي كەس باسى نەكەين.

***كى كۆبوونەۋەدكەي پىكردن..؟**

- راند نەزھان تەكرىتى.

***قەسە گانەيت لە ياد ماۋە..؟**

- بەلى.

***چى گوت..؟**

- وتى: ئەمەتان بەچارى خۆتان بىنى .. ئەۋەي ئەم ھالەتە لاي ھەر كەسى بەدركىنى ياخود ورتەي لىۋە بىت، ئەۋە چارەنوسى خۆتان و خەيرانەكانتان بەم شىۋە دەبىت.

***كەس ھىچ قەسەيە كى نەگرد..؟**

- نەخىر، كى دەپورترا قەسەبكات.

***باشە دواى كۆبوونەۋەكە چىتان گرد..؟**

- گەپراينەۋە بۆناۋ كەركوك بۆ ھەمان ئەۋ شىۋەي كەپىشتەر لىنى بوين.

***كە گەپراينەۋە، بۆكەستان نەگىپراينەۋە كە كارىكى واتان نەنجام داۋە..؟**

- نەخىر، كى دەپورترا بىگىپرتتەۋە، ئەي نەمەرت راند نەزھان ھەرەشەي لىكردىن نەگىپرتتەۋە.

***ئەي ھاۋرىكانتان نەيان پىرسى لەكوى بوون .. بۆ كوى بردتايان.**

ۋە لاتمان چى بوو ..؟

- شەۋى پىشۋورتىش لاي برادەرە كامان و تمان چالايان پىمان كىردو و نەشۋەپىش كە گەپراينەۋە ھەر وامان گوت..

***بروایان پٽان ڪرد..؟**

- ٺهي ٻڙ نا، دواي ٺهه ٺهائينش نه پاندهو ٿي ٺهه ٺهه پريسيار بڪهن.

***ٺهو شهوه به لاتهوه شهوئيڪي ٺاسايي ٻوو..؟**

- ٺاسايي چي.. من پيٽم گوت ۱۵ ساله وهڪ ڪاسيٽي قديڙ هه موو شهو
ديتته بهر چاوم تا ٿي تاش له بهر دهم ٺازار ٿيڪي توندي دهرونيڊام چيچاي
ٺهوشهوه.

***ٺهو شهوه نوستي..؟**

- نه خيٽر.

***ٺهي فهرحان هاوڙت..؟**

- نازانم، پروا ناکه ٺهريش خهري ليڪهوتبيٽ.

***ٺهو شهوه بيرت له چيده ڪردهوه... خورگهت نه دهخواست ڪه بتواني له**

دهستي رڙيم هه لبيٽ و ٺهو روداوه ٻو دنيا بگيٽهوه..!!

- له بهر ٺهوي سهههتا نه مانزاني ٺهوانهي گوله باران ڪران چين و يان چيان
ڪرده ڪه گوله باران ڪران، ٻويه ده موت رهنگه تاوانبارين.. به لام ڪه شهو
دواي پروسهي ڪوشتن و داڀوشينه ڪه زانيمان ڪه ٺهه نفاله ڪانن، ٺهو ڪات زور
ڪاري ليٽم ڪرد زياتر لهوي ڪه هه وهڪ ڪومه لئ مروف سههيريان بڪهم.

***گوت دواي پروسهي داڀوشينه ڪه زانيم ٺهه نفالڪراوه ڪاني ڪوردن..! چون**

زانيت..؟

- دواي ٺهوي ڪه گهراينهوه ٻو شويني خوٽان، هه ندي له هيمايه
تايهه ته ڪان هاتن ٻو لامان و نانيان ٻومان هيتا، ٺهوان گوتيان.

***وتيان چي..؟**

- ٽيمه پريسيان ٺهوانه چيپوون.. گوتيان ٺهو ڪوردانهن ڪه ٺهه نفال ڪراون و

له توپزاوا ده سههه سهرن..

***چۆن باستان کرد، یاخود ویراتان باسی بگهن؟..**

-ئەوان نانیان بۆ مان هیتنا و لامان دانیشتن قسەمان کرد پینکەوه، لەو کاتانەدا پرسیمان و ئەوانیش وایان گوت.

***تۆ زووتر وشە ئەنقالت ییستوو؟..**

-نەخیر ئەو شەوه ییستم.

***بۆ سەبی که رۆژ بوە وە چیتان کرد ..؟**

-سەبی ئێسە مۆلەت دراین ۳ رۆژ برۆینمە مالمە و ییننەوه.

***چوونەوه؟..**

-بەلێ.

***ئەتوانی باسی ئەو سی رۆژەم بۆ بگەیت چۆن لەمالەوهت بردۆتە سەر**

؟..

-تۆ پرسیری زۆر سەیر دەکەیت..

***من مەبەستم ئەو حالەتە دەروونیهیە که شەوی پرۆسە ئیعدام کردنەکه نەبەشت بخەوی..ئەمەوی بزانی دوای ئەوه چویتەوه ناو مال و منال و**

ماوہەك بوو نەچوویتەوه..ئەو شوین گۆرینە ئارامی نەکردیتەوه؟..

-کە چوومەوه زۆر بیزار و بیتاقەت بووم..میشکم خەریک بوو

نەتەقی..خیزانەکم هەستی بەوه کردبوو که من ناسایی نیم، زۆر پرسیری کرد منیش هەمویم بۆی گیرایەوه.

***ئەئێ لەوه نەترسای که شەوی پێشوو هەرەشە مەرگنان لیگرا بوو گەر**

بیگیرنەوه؟..

-با، بەلام لەلایەك ژنەکمەم وازی نەدەهیتنا و لەلایەکی تریش نەگەر بۆیم

نەگیرایەتەوه میشکم دەتەقی.

***دوای گیرانەوه که هەستت کرد ئارام بویتەوه؟..**

-كەمىڭ، بەلى.

*ئەي خىزانەكەت چېگوت كە كارەسائىكت بۆ باس كىرد دىمەنىكى

ۋەخشى گەريانە بوو..؟

-ئەمىش زۆر بىتتاقەت بوو بەلام دەسەلاتمان چېبوو.

*نەيگوت مەرۋرەۋە بۆ كارەكەت، يان ئامۇ: گارىەكەت بىكات خۆت

لەكارى، ۋا بدزەرەۋە..؟

-قايىلە خۆ ئەم پىنى خۆش نەبوو مىن كارى ۋابكەم، بىم بوايە مىن دەوامم

لەتەنىشت مالى خۇمانمە بوايە.

*بىرت لەۋە نەكردەۋە لەۋ سى رۆزەدا رابكەي لەدەستى رۇيم..؟

-بۆ كۆي رابكەم.. ھىچ شوئىنىڭ ھەبوو..خۆ دەرياز كىردن نەبوو لە

عىراقدا..ژيانى تۆش لەمان خراپتر دەبوو، گەر بىرشت لىبىكردايەتمەۋ.

*دۋاي سى رۆز مۆلەتەكەت گەپراپتەۋە كەر كوك..ھەستت نەكرد ھىچ

شىت ك روويدابى..؟

-كاتى گەرامسەۋە، با ھەستم كىرد زۆر شت گۆزارە.

*ۋەك چى..؟

-ۋەك ئەۋەي ساپەقەكانى دىكەي ھارپىمان لەمى نەمايون.

*ئەي بۆ كۆي برايون..؟

-برايون بۆ نىوان جەبەل ھەمىرىن ۋ دووزخورماتو.

*ئەي ئىۋە چىان پىگوتن..؟

-ئىمەشىيان برد بۆ لاي ھارپىكانى تىرمان.

*كە چوون ئەۋان چىان كىردبوو..مەبەستم لە پىرۆسەي چال كىردن ۋ

لەگۆرپانانى ئەنقالەكانە..؟

-پرسیارمان نه کرد چیتان کردوه..چونکه خیتوت هه لدرابوو هیژی پاسهوانیش له ناچه که هه بوو..چالی ناماده کراویش هه بوو..ئیمهشیان راسپارد چال بکهین.

***کردتان..؟**

-ئهی چون..بهئی.

***کهی خه لگی ئەفنا لکراویان بو هینا..؟**

-میژوی رۆژه که نازاتم.

***چهند رۆژ دواي گه رانهوت بوو، له سی رۆژی مۆله ته گهت..؟**

-ئاخر نازاتم، چونکه ماوه یهك لهو ناچه یه ماینهوه..لهویوه بو شینی تر دهبراین ههر له تزیکی دووزخورماتوو و چیاکانی (حهمرین) ههر چهند رۆژ جارتک ههفاره و شرفلیان دهبرد

***من مه بهستم لهو رۆژه یه که تو به شداریت تیدا کرد..؟**

-بهخرا نازاتم بهلام تا ۹/۱۵ ئیمه ههر ئهو جۆره کاره یان پیمان کرد.

***کهواته ئهوهی تو ناگاداریی له رۆژی ۸/۱۱ تا ۹/۱۵ پرۆسهی کوشتن و**

له چالنان درێژهی هه بوو..؟

-ئهو ی من ناگاداریم، نا.

***تو پیشتر پرسیارم کرد که به گه م حالته و دوا حالته بوه به شداری تیدا**

بکهی، گوته نه خیر له دووزخورماتوو به شداریم کردۆتهوه..ئهوه م بو

بگیرهوه که یوو..؟

-نهموت میژوی رۆژه که نازاتم..بهلام ههر لهو ماوه یه دا بوو.

***ئهی ئهو هاوڕێبانهی دیکهت جگه له فهران..ئهو ان به شداریان نه کرد**

لهو پرۆسه یه..؟

-چۆن نه يانكرد، چەندىن شو ئەوانىش بۆ شوئىنى دى براپوون ھەمان
كاربان كرد.

***نازانى بۆ كۆي براپوون..؟**

-نەخىر. بەلام ھەموو ئەوى بەو تىمەي ئىمە ئەنجام درابى لە نىوان
تۆيزاوا و دووز بۆ چىاي ھەمرىن) بوو.

***تۆ بەدەستىشانكراوى لە چى جىگابەكى دى بەشدار بووى كە خۆت**

دائۆشىن..؟

-لە نىوان دووز بۆ ھەمرىن و نزيك ريگەي دووز بۆ دۆرە.

***ئەوانىش ھەر(گەنج) بوون..؟**

-نا، گەنج و پىر و ژن و منائىش بوون.

***بەھەمان شىوئى گەنجەكانى لاي (تۆيزاوا) و (يا پىچى) گوللە باران**

كران..؟

-نەخىر ئەجارە گوللە بارانكردنى بە كۆمەل.

***مەبەستت چىيە لە گوللە بارانكردنى بە كۆمەل..؟**

-ھەر بەسەر يە كموە گوللە بارانكران .. كۆمەل، كۆمەل بە كلاشىنكۆف

لەيدەدران.

***دەستەي گوللە باران كردنەكە ھەمان ئەو تىمەي پىشو بوون..؟**

-بەئى، ھەر ئەم(۱۱) ئەفسەرەي باسەم كردن.

***بەچى جۆرە سەيارە يەك ئەنقالەكانيان ھىنا..؟**

-ھەر بەسەيارەي سەرداپۆشراو(موقەپەت).

***ھەر كە ھىنايانيان بەپىي تەمەن لىك جياكراپوونەو، ياخود ژن و مندال**

و لاو و پىر بەيەكەوہ بوون..؟

-نا، به جیا هیئانیان..سهرتا گه نجیان هیئا به لآم پرۆسهی گواستنوه بیان
خیزابوو هیشتا گولله بارن کردن و داپۆشینی گه نجه کان تهواو نه بوو نهوانی
دیکه بیان هیئا.

***سه یاره کانیاں دوور راگرت له شوینی گولله بارن کردنه که، له**

چاله کان..؟

-زۆر دوور نه بوو، همر له پالّ نمو گرده دایانگرتن، چونکه چاله کانیش زۆر
نه بوون، نیوان گرده که و دهشتیه که خۆی چالّ بوو، لهوی گولله بارن کران.

***ئی، گهر بۆم تهواو کهیت..؟**

-پاسهوانی تایبته له سه یاره کان دایانی دهگرت و ریزیان ده کرد له
سه یاره کهوه بهرو چاله که.

***دهست و چاویان نه به سترابوو..؟**

-دهستیان با، به لآم نمو وه جبهیه چاویان نه به سترابوو.

***کهواته به بهر چاوی یه کتریه وه گولله بارانکران ..؟**

-به لّی، که بهریز بردیانیانه ناو نمو مهسافهیهی که له نیوان گرده که و
دهشته کهدا بوو خۆی چالّیکی فراوانسوو، خریانیان کرده یه کتریداو دهست
به گولله بارانکردن کرا.

***فهرمان درا دهست پینگهن..؟**

-به لّی.

***کیّ فهرمانی دا..؟**

-رائد عهد.

***چی ووت..؟**

-وتی ره می بکهن.

***چهند کهس بوون تیمی گولله بارن کردنه که..؟**

-ئی نهمگوت (۱۱) کەس.

*هەمويان تەقەيان کرد..؟

-بەئی.

*تەقە کەرەکان بەریز وەستا بوون و پیشتر نامادە باشیان وەرگرتبوو..؟

-بەریز نەووستابوون، بەلام نامادە بوون.

*ئەئی جین وەستا بوون، لە کوی وە تەقەکانیان دەکرد..؟

-ئەزانی چۆن بوو، لایەکی شویتنە کە (گرد) بوو گەنجەکان لەوی خێرکان،
ئەملای تیش هەمووی تیمی گوللەباران کردنە کە بوو، کە فرمائیەن پیتدرا
لە هەموو لایە کەو تەقەیان کرد و کوشتیانیان.

*کەس هەولێ خۆرزگار کردنی نەدا..؟

-هەولێ چی، هەموو ئەو ناو بە هیزی تاییست دەور درابوو، دواي ئەو
(دە) مەتر لە تیمی گوللەباران کردنە کەو دەور نەبون، چۆن دەتوانسن
رابکەن.

*ئەئی کە ئەیانزانی وا ئە کوژرین هیچیان نەکرد..؟

-نەخیر، تەنھا ئەگریان.

*زەلامەکان..؟

-نا، نا، زەلامەکان هاوار و باوکە رۆیان بوو.

*گوتت پڕۆسەي گواستەوہیان خیرابوو، لە کاتی گولەبارانکردنی

گەنجەکاندا ئەوانی تر گەشتن، مەبەستم ژن و مندالەکانە..؟

-بەئی.. قافلەي ئەو سەیارانەي دەیانیان هیتا بەدواي یەکتەریەو
دەهاتن..سەیارەکان دەور نەبوون لەیەکتەری.

*نەتانزانی لە کوێو دەیانہینن..؟

-با..له تۆيزاوا (گهنج و پيره كان) و له (دبس) هوه ژن و مناله كانيان هينابوو.

***كه پرۆسه ي گولله بارانكردنى گهنجه كان تهواو بوو.. ئيوه به دوايدا به كسه دهستان به داپۆشين كرد، يا خود چاوه پروان بوون تا هه موو پرۆسه كه تهواو كرا، ئهوكات داتان پۆشين..؟**

-ئيمه چاوه رى بوين تا تهواو بوون.

***هه ر يه ك تيمى گولله بارانكردن هه بوون..؟**

-به لى، هه ر ئه (١١) ئه فسه ره بوون.

***ئهى چۆن پيدا راده گه يشتن..؟**

-بۆ فرىا ناكه رتن، ئه مان ته نها ئه ركيان ئه وه بوو په نجه بجه نه سه ر په له پيتكه ي ته هنگه كانيان وه جبه وه جبه بۆيان ئاماده ده كراو ئه مان ده يانكروشتن.

***كى بۆيانى ئاماده ده كرد..؟**

-وا بزام ئه وه سى چوار جارى تر بيليم.. هيزى تايبه ت له سه ياره دا يده گرتن و به ره شوينى گولله بارانكردنه..

***پيره كان ده ستيان نه به سترابوو..؟**

-نه خير.

***چاويان..؟**

-نه خير.

***ئهى چۆن وا به ئاسانى ئه چونه به رده م گولله ي مه رگ.. هيج هه ولئك**

نه بوو بۆ ته سليم نه بوون..؟

-ئه مان زيندان بوون له سه ياره داده گيران و وه ك ئاژه ل ئه درانه پيش بۆ ئه شو شوينه ي كه گولله باران ده كران.. چى ده سه لاتىكيان هه بوو تا به رگرى

بکمن..تهنها هاوار و قیژه یان بوو..دواتر ئموه به قهدهر ژماره ی ئمو خه لکه هیژی تایبته تهرخان کرابوو بو ئمو کاره.

*وهك باسی ده کهیت، حسابکه ههر به پال خه لکه که یان راپیچی بهردهم

گوللهکان کردوه..؟

-نا، همر وابوو بهزوره ملر و به پالتان خر ده کران و گولله باران ده کران.

*له گاتی ئمو گولله باران کردنه دا، ههر له ترسا مه به ستم ترسی گولله گانه،

که سیک رابنا کرد، یا خود په نا بو سه ربازیک به ریت تا له مردن خو ی زرگار

بکات..؟

-ئمو گولله وهك لیژمه ی باران له هه موو لایه که وه بزیان ده چوو..هه مویان

له ترسا وهك مهر سمریان ده کرد به یه کتریدا و خو یان ئه دایه پال یه کتری تا

هه مویان به سمر یه کدا ده که وتن.

*نه تینی ژنی، منالی.. پیره میردیک له سه ربازیک بهارینه وه یان قسه ی

له گه لدا بکات نه یکوژن، یا خود بیرسی بو ده یکوژن..؟

-با، ژنیک له گه ل خوم قسه ی کرد.

*تو گوردیت ده زانی..؟

-نه خیر.

*ئهی قسه ی چی کرد..؟

-وتی بو ده مان کوژن، ئمو هه موو ژن و مناله گونا هیان چییه.

*چون ئه زانی وایگوت..؟

-به عمره بی قسه ی کرد.

*به عمره بی.....!!!

-به لی به عمره بی.

*ژنه که عمره بی ده زانی..؟

-خۆی عەرەب بوو.

*چۆن؟ خۆی عەرەب بوو..؟

-بەئێّ عەرەب بوو.

*ئەي چي ده کرد له ووی له ناو ئەو کورده ئەنفالکراوانەدا..؟

-ئەویش گێرابوو وەك ئەوان.

*چۆن دەزانێ..؟

-نایتم قسەم لەگەڵ کرد.

*ئەو خۆی گوتی من عەرەبم..؟

-کە بە عەرەبی قسەي کرد هەستم کرد عەرەبێیەکی تەواوە، بەلامەو

سەیر بوو کە ئەو عەرەبێیە دەزانێ، من لەوم پرسی چۆن وا عەرەبی دەزانێ،
گوتی عەرەبم.

*نەيگوت چۆن گێرام..؟

-با، گوتی عەرەبم خەلکی (حەلە)م..دکتۆرەم و ئەندامی لیژنە عەلی حزبی
شیوعی عێراقم .

*نەت پرسی لە کوی گێراوی..؟

-با، گوتی لەناوچەي (کۆی سنجاق) لە ناوچەي باکور.

*ئەویشیان کوشت..؟

-بەئێّ، هەر لەگەڵ ژن و منالە کورده کاندای ئەویشیان کوشت.

*بۆ ئەو زۆرت یێناخۆش بوو..؟

-راست، بەئێّ زۆر پێی مۆتەئەسیر بووم.

*لەبەر ئەوێ عەرەب بوو..؟

-رەنگە لەبەر ئەو بۆی کە قسەم لەگەڵ کرد و دکتۆرەش بوو.

***ئەي ئەو خەلگەي دى، ئەو ھەزاران ژن و منال و پىرەمىرد و ژنە بە
سالچوانە، سەرنىجان رانەگىشاي..؟**

-چۆن، ئەي مەن سەرتا نەمگوت ۱۵ سالە ھەموو شەي وەك فليەم
دەتەمە پىش چاوم..

***لە ھەموو ئەو پروسەي كوشتن وبەگۆمەل لە گۆرنا نەدا جى زۆر سەرنجى
راكىشايەت ياخود ئازارى داويت..؟**

-ھەر لەگەل ئەو كۆمەلەدا كە دكتۆرە ەمرە بەكەي تىدا بوو.. منالتيك بە
باوەشى ژنيكەمە بوو ھەر تەمەنى ۳۵ رۆژ بۆ ۴۰ رۆژ دەبوو، بىروا ناكەم
گوللەي بەركەوتبى، كە دامانىوشى ئەو ديمەنە بەردەوام لەبەر چاومە زۆر
ئازارم دەدات.

***پىت وايە گوللەي بەر نەكەوتبوو.. يان دۇنيای زىندوو بوو كە داتپوشى..؟**
-ئاتوانم بلىم سەد لەسەد گوللەي بەرنەكەوتبوو، بەلام ھىشتا زىندوو بوو
كە چىلە خۆلەكەم بەسەردا كرد.

***خەلگى دىكەيش ھەبوو كە زىندوو بى و بەرنەكەوتبى ياخود برىندار
بى و داتپوشى..؟**

-بىنگومان ھەبوو.. چونكە ژمارەيەكى زۆرى خەلك بەسەر يەكتىدا
كەوتبوو، رەنگە ھەبوى گوللەي بەرنەكەوتبى بەلام ئەمويش لەترسا وەك
مەردەكان بوو تا دامانىوشيون.

***زۆرى خاياند ئەم پروسەي گوللەبارن كردن و داپوشينە..؟**

-وا ھەست دەكەم سەعات دوو دەستى پىكرد، سەعات شەشى ئىوارە
تەوار بووين.

***دواي ئەو چىتان كرد..؟**

- و تم ئهوه له ۸/۱۱ تا ۹/۱۵ نو کارانه نه بجام ده درا، دواى ۹/۱۵ ئیت
ئهو (موهیمهیه) کۆتایی هات.. هیزه که کرایه دوو به شهوه، به شیکى نیت درا
بو پارێزگاگان و به شیک به پاسهوانی لای عهلی حهسهن مهجید مایهوه.

ئهو دابهشکردنه به خواستی خۆتان بوو..؟

- نه خیر، ئیمه هه موو وهك ئینسانی ئالی وابوین..هیچ شتی به دههست
خۆمان نه بوو.

تۆ بهرگامیان كهوتی..؟

- ئهوهی وا له گهڵ عهلی حهسهن مهجید دا مایهوه.

چ کارێکیان پێ سپاردی..؟

- منیان برد بۆ (تل الورد) که پرۆژهی ئاودێریه.. دواى ئهوه بووم به
شۆفیری ترێله و کههه قانه و کههه ستهو موه لیدهی کارهبا و چیمهنتۆ و شیش
و شتی ترم ده گواستهوه له (دۆر و ناوچهی تکریت) و وهك کریکاریش له
مەززهعه کهی عهلی حهسهن مهجید له (تل الورد) کارمان ده کرد.

ئهی ههولت نه دا بگه پیتهوه بو شاره کهی خۆت (گوت)..؟

- له سه ره تایی ۱۹۸۹ که له مەززهعه کان له کهرکوک و دۆر ئیشم ده کرد،
له گهڵ ئهفسه رتک که مولازمی یه کهم بوو ناوی (خهتاب) بوو، زۆر ئیهانهی
خه لکی ده کرد، وهك ئاژهل مامه لهی له گه لمان ده کرد، مشتومرێکم بوو
له گه لئ.. ئیت منیان گواستهوه بۆ (ئه منی عامه له به غدا)، ماوه یهك لهوئ
بووم گوتیان بریارێکی (جلس قیاده سه و ره) هه یه، هه مرکه سی نفوسه کهی
بگوازیتهوه بۆ کهرکوک (تکریم) ده کریت، ئیت له کوته وه نفوسه کهم گواستهوه
کهرکوک و لهو کاته وه له کهرکوک ده ژیم.

که نفوسه گهت گواستهوه چی پاداشتیکیان پێدای..؟

- ھەر كەس بەھانايە پارەيان ئەداپىتى.. من لەبەر ئەمەدى لە (ئەمنى عامە) ۋە ھاتبووم خانوبە كيان پىندام، خانوۋە كە خۆى حازر بوو دروستكرابوو.

*** خانوى حكومى بوو..؟**

- نە، ھى مالئىكى توركمان بوو لەلايەن ئەمنەو (حجز) كرابوو درا بەمن و تاپۆيان كرده نام.

*** ئەى نەتېرسى كە خانوى خەلك بىت چۆن تاپۆى دەگەن لەسەر تۆ..؟**

- ئىسە ھەقى ئەمەمان نەبوو، لە پارىزگا بەشىك ھەبوو، بەشى (نیشتەجى) ژمارەى خانوۋە كەيان ئەداپىتى و دەيانگوت ئەمە خانوى تۆيە.

*** تۆ لە رووى ئىنسانىيەو، جياواز لە بريارى رۆيم، ويژدانت چۆن ريگەى**

دايت لە خانوى خەلك دايت..؟

- خانوو (حجز) بوو، بىووه مولكى حكومەت.. من لە حكومەتم

ۋە رگرتوھ.. خاۋەنەكەى ھەقى لای حكومەتە نەك من.

*** پىشتەر گوتت كە لای خىزانەكەم كوشتنى ئەنفا لە كانە گىراۋەتەوھ.. ئەو**

لای كەس باسى ئەو كارەسانەى نەكردوھ..؟

- نەخىر.. دلتىيام باسى نەكردوھ، چونكە ئىعدام ئەكراین.

*** ئەى خۆت ھەوتت نەداۋە لای كوردىك بىگىرپتەوھ.. ھىچ نەبوايە تا كورد**

بىزانبايە كە كەس و كارە بەزۆر رفيتراۋەكانى كوژراون..؟

- بىروا نەمابوو.. ئەگەر لەگەل كوردىك قسەت بكردايە، دووھ رۆژ لای

بەرتوھەبەرى ئەمن يان ئىستخبارات دەتېنى.. من دەمزانى چەنى كورد دژى

گەلى كورد بوون و زانىارىان ئەدا بە ئەمن و ئىستخبارات، بە چاۋى خۆمان

دەمانبىنى.. ئىتەر چۆن بتوانم بە كوردىك بلىم.

*** ئەى لە راپەرىنەكەى سالى ۱۹۹۱ كە كەركوك كەوتە دەستى كورد بو**

ئەوكاتە نەتدرگانند..؟

-من له راپهړنی ۱۹۹۱ له گهڼ ژن و مناله کاتم له ترسی کورد رامانکرد
بهره و تکریت له فلکهی (عهله م) ماینهوه تا کورد شکا، شو کات گهرامهوه
کهړکوک.. کهړکوک چوڼ بوو، من نه متوانی بیتم، چوڼ له گهڼ هیزی کورد
قسه بکه م و نهینی وا بدهم.

***دوای نهو ساله ئیتر هه ست کرد وا کورد ناوچه به کی فراوانی ئازاده و
حکومرانی تیدا ده کهن.. که ده ئینی ویزدانم ئازاری ده دام بو هه ولت نه دا
بیته ناوچه کوردی به گان و نهو نهینی ش بدرکتی..؟**

-من له ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۵ نقل کرام بو نه منی (نه جف) ... کی
نهیتوانی رابکات ... براده ریکم سوو له سالی ۱۹۹۸ راپکرد ژن و
مناله که بیان گرد، ژنه کهی حامیله بوو له زیندان منالی بوو، کاتی بهردرا
مناله کهی سال و نیوی بوو، له پوره تهماشابه که چوڼ بتوانم شو نهینی به
بدرکتیم.

***نه ی هه ولت نه دا هیچ نه بی له ده زگای نه من دوور بکه ویته وه..؟**

-نه مده توانی، یان ده برو توشی موشکیله م گهر بمویستایه نه میتم له
نه من، یان دوور نه بوو حوکم بدن به نه به دی.

***نه ی دوای سالی ۱۹۹۵.. واته دوای نه منی نه جف..؟**

-گهرامهوه بو کهړکوک له نه منی (منسور) بووم.
***تا که ی..؟**

-تا ماو به کی کم، بهر له روخانی عیراق..

***نه ی کاتی روخانی عیراق، له کووی بووی..؟**

-له (مه تار) به غدا بوم.

***من له سه ره تا دو مویست نهو پرسیاره بکه م، که تو پیناچی (نه منی کی**

ئاسایی) بیت..؟

-من پلەم (مفەوز)ە.

*ئاخر پینا چیت مفەوز بیت..؟

-بۆ..؟

*لەبەر ئەوەی تۆ خویندەواریت و تا پۆلی سیی ناوەندیت خویندووە و ماوەی ۲.۵ ساڵە خزمەتی ئەو (جیهەتە) دەکەیت..خەلک هەبۆ، سەر بە ئەمن، نەخویندەوار بەیە پلە ی هەبۆ، یاخود بەگەمترین سالی خزمەت پلەکەیان بەرز کردۆتەووە..ئابى تۆ بە ۲۵ سال خزمەت تازە مفەوز بیت..؟
-من بیت دەلیم مفەوزم..تۆش بەچی لیم دەگەى نازادى.

*بە گومانم..؟

-نازادى..

*باشە، با بئینەووە سەر دوای پرۆسەى نازادى..؟

-دوای گرتنى (مەتار) گەرامەر کەرکوک بۆلاى ژن و مەناله کانم.

*کەى بپاریت دا ئەم کارەساتە بگێریتەووە..؟

-مەر کە کەرکوک کەوتە دەست کورد.

*لە کوپووە دەستت پێگردد..؟

-سى رۆژ لەسەر يەك چومە (مخافزە) بۆلاى بەرێز (رزگار عەلى)،

دەیانگوت محافز ناوى رزگار عەلى يە، بەلام نەیانەيشت بپینم.

*بەگەست گوت بۆ لاى (پارێزگار) هاتووم..؟

-بە دەیان کەس..بەلام کەس گوێى لى نەدەگرتم.

*بیت وتن بۆ کارێكى وا گرنگ هاتوم و نەینم لایە..؟

-بەلى.

*چیان پیتگوت..؟

-مەر گوێیان لى نەگرتم.

*بۆ..؟

- غەرب زۆر ئەھات سكالای ھەبوو، یاخود ئەھاتن تەسلىم نەبوون. وایان دەزانی منیش ھاتووم شكات بکەم، بزانه مالم براو، سەیارەم براو، یان چی..

*ئەى دواتر..؟

- وازم ھىناو بى ئومىد بووم لەو، بگەمە بەرپرستیكى (اتحاد وطنى) تا بۆيان بگىرمەو..

*بۆ(اتحاد وطنى)..؟

- ناخر ئەنفال لەوان کرا.

*دوچار چۆن گەشتى..؟

- ھەندى مەرم ھەبوو لە نزىك مالى خۆمان دەملەوہراندن.. كوردىك و غەربىك بەویدا تىپەرىن.. بانگى كوردەكەم كرد و گوتم تۆ كوردى، وەرە من ئىشم پىتە، مەعلوماتى گەرەم لایە، مەبە بۆلای مەسئولىكى (اتحاد وطنى).. كابرالە گەلم ھات و چوینە مالى خۆمان، ھەندىك بۆى گىرايمو، رۆبى و دواى دوو رۆژ ھاتمو لە گەل خۆى بردمى، ھەندى خەلكم بىنى كە پىتەست ناكات ناویان بىنم، ھەقىقەتەكەم بۆيان گىرايمو.. ئىتر منیان نار دەوہ بۆ مال و گوئیان خۆمان لىژنەبەكى بەدوادا چوون دەنیرىن بۆلات و پىكمو بچن بۆ شوینى بە كۆمەل كۆشتەكە.. ئىتر دواى ئەو، ئەو خۆتان ھاتوون و وا ئەم چەند رۆژە خۆتان لە گەلمدان و شتەكەم بۆ باسكردى.

* لەبەرەمبەر ئەوہى كە خۆت ھاتى و ئەم زانیاریانەت ھىنا، ھىچ

موكافە ئەبەكیان نەكردى..؟

- با..

*كەى؟

- دكتۆر بەرھەم

*** چه نديك موکافه ئه ی کردی ..؟**

- خوا تاگاداره له بان سهرمان ته نها ئه (50) په نجا دۆلاره بان داوه پيتم، سويتم خواردوه نايگۆر مه وه.. سهرفي ناکه م تا مردن چونکه من بۆ پاره نه هاتوم ئه زانيارانه م هيناوه، من ويژداتم هانی داوم که به پي ئی خۆم بيتم و ئه راستيانه تان بۆ بگيرمه وه.

*** له هيج شوي ئه کی دی باس ته نه کردوه ..؟**

- نه خير.

*** من ئامۆزگاريت ده گه م، له بهر پاراستنی ژيانی خۆت، ئه م با به ته با جاري به نه ئی به مي ئه ته وه، چونکه دوور نيه له مه و دوا چه ندين تيمي ته له فزيوني و روژنامه نوسی نه ک ناوخۆ ره نکه جيهان نيش بين و به دوا ی تۆدا بگه رين ..؟**

- من پيم گوتن ئاماده م له مه حکمه شاهيدي بدهم، ئه و ی ده يزاتم و با سم کرد بيانگيرمه وه، که ئه وه پيتان باش بيت، جاري باسی ناکه م.. هه ر ته له فزيون و روژنامه به کيش هاتن، گه ر (ئاسايش) خۆی پيم نه ئی قسه بکه، نايکه م.

*** وا خه ري که قسه گانمان ئه و ی پيوست بوو، به ره و کۆتايی ده چيت، گه ر**

په رسم په شي مان نيت له و کاره ی که کردوته .. چيده ئی ..؟

- نه خير، بۆ په شي مان بيم.

*** هيج نه بی له بهر ئه و ی تاوانيکی گه وه به بهر چاوتنه وه روويداوه ..؟**

- نا په شي مان نيم.. راسته تاوانيکی گه وه بوو، به لام خۆم نه مه کردوه، ئه وه نيه م و ويژدانی خۆم ئاسوده ده گه م، هاتوم ده بگيرمه وه.. گه ر من نه يم کی ئه حه قيقه ته تان پيده ئی ..

*** جاري واهه به ئينسان تاوانيکی وا گه وه ده بينی له بهر ئه و ی ده سه لانی نيه ري گه ی ليگریت، خۆزگه ده خوازي ت هه ر له دا يک نه بوايه، بۆ ئه و ی ئه و**

تاوانه‌ی نه‌دیتایه..مه‌به‌ستم ئه‌وه‌یه..؟ ده‌ئیم تو هه‌یج نه‌بیت حه‌رت نا‌کرد
خوێنده‌وار نه‌ بویتایه، وه‌ك خوشك و برا‌كانت له‌ لادی بژیایتایه، یا‌خود
تیکه‌ل ئه‌و کاره‌ نه‌بوایه‌ی بو ئه‌وه‌ی ئه‌و تاوانه‌ نه‌بینی..؟

-نه‌خیر په‌شیمان نیم..به‌لام حمزم ده‌کرد ده‌سه‌لاتم هه‌بوایه‌ هه‌ر ئه‌و کاته
تۆ ئه‌ی ئه‌نفا‌له‌ کامم بک‌ردایه‌ ته‌وه‌.

* من و تو قسه‌، ترمان ده‌مینی، به‌لام ئه‌و کاته‌ی که‌ چوونیه‌ داد‌گا..
چونکه‌ ئیمه‌ هه‌ول ئه‌ده‌ین له‌ داد‌گای نیوده‌ولته‌تی مه‌له‌فیک بو ئه‌نفا‌ل
بکه‌ینه‌وه‌، تو شایه‌تخالیکی ئه‌و مه‌له‌فه‌ی ... ئه‌و کات ورده‌کاریه‌‌کانی
داد‌گا و شایه‌تی دانه‌که‌ت و ئه‌م دیداره‌ یه‌که‌وه‌ ئه‌که‌ین به‌ کتیییک.

- به‌سه‌ر چاره‌.

بەرھەمە چاپکراوەکانی نووسەر

۱۹۹۱	تەم و دوو ئەن
۱۹۹۲	کەرنەقانی مەرگ
۱۹۹۲ چاپی یەكەم	مارشی نەبەزین
۱۹۹۷ چاپی دووهم	
۱۹۹۹	سەید جەوھەر جەوھەر بو بۆ کوردستان
۲۰۰۰ چاپی یەكەم	كۆچ و كۆچپیکردن ھۆکارو بنەماکانی
۲۰۰۱ چاپی دووهم	
۱۸/شوباتی ۲۰۰۲	شایە تحالەکانی نەنفال (بەرگی یەكەم)
۶/نەیلوی ۲۰۰۲	شایە تحالەکانی نەنفال (بەرگی دووهم)
۱۸/شوباتی ۲۰۰۳	شایە تحالەکانی نەنفال (بەرگی سینیەم)
نازاری ۲۰۰۴	گەپانەوہ بۆ کەرکوک
نازاری ۲۰۰۴	لەتۆپخانەوہ بۆ عەرعر
نازاری ۲۰۰۴	کەرکوک و پاکتاوی رەگەزی
نازاری ۲۰۰۴	لەنوم ریعانەوہ بۆ تۆپزاوا

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

لهجایکراوه کانی ده زنگای هموال بو رانه یاندن و روزنامه وانی